

HROTE HRVATSKI OPERATOR
TRŽIŠTA ENERGIJE_{d.o.o.}

**GODIŠNJI IZVJEŠTAJ O POSLOVANJU
u 2015. godini**

Zagreb, ožujak 2016.

SADRŽAJ

1. PRIKAZ DRUŠTVA	3
2. UPRAVLJAČKA STRUKTURA I LJUDSKI POTENCIJALI.....	4
3. IZVORI FINANCIRANJA POSLOVANJA	5
4. AKTIVNOSTI TIJEKOM 2015. GODINE	6
5. KLJUČNI FINACIJSKI POKAZATELJI U 2015. GODINI	7
6. OSNOVNE DJELATNOSTI	10
6.1. ORGANIZIRANJE TRŽIŠTA ELEKTRIČNE ENERGIJE.....	10
6.1.1..Energetske dozvole	11
6.1.2..Sustav energije uravnoteženja	12
6.1.3.. Inicijative za daljnji razvoj tržišta električne energije u RH	14
6.1.4..Zaključak	15
6.2. ORGANIZIRANJE TRŽIŠTA PLINA.....	18
6.2.1. Osnovna obilježja tržišta plina	18
6.2.2..Registar voditelja bilančnih skupina	19
6.2.3..Model uravnoteženja plinskog sustava.....	20
6.2.4..Naknada za organiziranje tržišta plina.....	24
6.2.5..Zaključak	25
6.3..SUSTAV POTICANJA PROIZVODNJE ELEKTRIČNE ENERGIJE I KOGENERACIJE	27
6.3.1..Opis sustava poticanja	32
6.3.2. Prikupljanje sredstava s osnova naknade za poticanje proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora energije i kogeneracije	32
6.3.3. Prikupljanje sredstava s osnova prodaje udjela otkupljene električne energije opskrbljivačima	33
6.3.4. Isplata poticajne cijene povlaštenim proizvođačima.....	33
6.3.5. Zaključak	34
6.4. SUSTAV POTICANJA PROIZVODNJE BIOGORIVA ZA PRIJEVOZ.....	36
6.5. SUSTAV JAMSTVA PODRIJETLA	36
6.6. EKO BILANČNA GRUPA	40
6.6.1. Opis i funkcioniranje EKO bilančne grupe	40
6.6.2. Planiranje proizvodnje električne energije za EKO bilančnu grupu	41
6.6.3. Prodaja električne energije iz EKO bilančne grupe	41
6.6.4. Zaključak	42

1. PRIKAZ DRUŠTVA

HRVATSKI OPERATOR TRŽIŠTA ENERGIJE d.o.o., Zagreb (u daljnjem tekstu: Društvo, HROTE) je društvo s ograničenom odgovornošću osnovano u Republici Hrvatskoj u ožujku 2005. godine, a s radom je započeo 4. travnja 2005. godine. Osnivač Društva i jedini član Društva bila je Hrvatska elektroprivreda d.d. (Društvo osnivač ili vladajuće Društvo) do prijenosa poslovnog udjela u Društvu u cijelosti na Republiku Hrvatsku, koja je dana 23. listopada 2007. godine upisana u sudski registar Trgovačkog suda u Zagrebu kao novi i jedini član Društva.

Društvo je osnovano za obavljanje javne usluge organiziranja tržišta električne energije u skladu s odredbama energetske propisa i to Zakona o energiji (NN 120/12, 14/14, 95/15, 102/15) i Zakona o tržištu električne energije (NN 22/13, 95/15, 102/15).

Poslovanje HROTE u 2015. godini nastavilo je s aktivnostima vezanim uz razvoj i usavršavanje poslovnih procedura kao i prilagođavanja regulative sa tržištem EU, u cilju ostvarivanja same svrhe i vizije Društva, razvoja trgovačkog društva u stopostotnom vlasništvu države kao pravna osoba s javnim ovlastima sa svrhom doprinosa postizanju strateških energetske ciljeva i razvoju energetske sektora u Republici Hrvatskoj u cjelini.

Nastavno na razvoj poslovnih procedura, Društvo je aktivno sudjelovalo u rješavanju u praksi uočenih problema u stalnoj interakciji s Ministarstvom gospodarstva (MINGO), Hrvatskom energetske regulatornom agencijom (HERA), Hrvatskim operatorom prijenosnog sustava (HOPS) i Hrvatskim operatorom distribucijske sustava (HEP-ODS), operatorom plinskog transportnog sustava (PLINACRO), operatorom sustava skladišta plina (PSP) te s ostalim državnim institucijama kao i tržišnim sudionicima i ostalim poduzetnicima koji kroz propisane sustave ostvaruju različite privatne interese.

Iz zakonske i podzakonske regulative proizlaze ciljevi koje Društvo mora postići i aktivnosti koje mora poduzimati u obavljanju dobivenih djelatnosti i one su kontinuirano usmjerene na učinkovitu i djelotvornu provedbu propisa, poboljšanje propisanih sustava kroz suradnju sa svim relevantnim subjektima koji u njima sudjeluju, rad na dogradnji zakonodavnog okvira čija je svrha unaprijediti djelotvornost i učinkovitost sustava te jačanje stručnih i tehničkih kapaciteta Društva.

Stupanjem na snagu Zakona o obnovljivim izvorima i visokoučinkovitoj kogeneraciji (Zakon o OIEiVUK) koji je usvojen u srpnju ove godine, utvrđena je uloga HROTE-a u vođenju Eko bilnačne grupe (EKO BG). S obzirom da novi Zakon o OIEiVUK stupa na snagu 1. siječnja 2016. godine, a u cilju pravovremenih priprema za učinkovitu provedbu propisa koji se odnose na vođenje EKO BG neposredno nakon usvajanja Zakona o OIEiVUK, pristupilo se organizacijskim i kadrovskim promjenama u društvu te je u tu svrhu formiran Odjel EKO BG s dva zaposlenika.

2. UPRAVLJAČKA STRUKTURA I LJUDSKI POTENCIJALI

Organi društva

Skupštinu Društva čini osnivač Društva putem svog zastupnika ili punomoćnika

Skupština

Republika Hrvatska

Putem zastupnika/punomoćnika kojeg imenuje Vlada RH

Mario Ferić – od 10.9.2015.

Sabina Škrtić – od 29.5.2014. do 10.9.2015.

Članovi nadzornog odbora:

Žarko Stilin	Predsjednik	od 22.1.2014.
Milan Devčić	Član	od 22.1.2014.
Zdenko Lucić	Član	od 22.1.2014.
Valentin Dujmović	Zamjenik predsjednika	od 1.5.2012.
Pavao Pavlić	Predstavnik radnika	od 7.4.2015.
Vesna Bukarica	Predsjednik	od 1.5.2012. do 21.1.2014.
Kristina Čelić	Član	od 1.5.2012. do 21.1.2014.
Veljko Ivančić	Član	od 1.5.2012. do 21.1.2014.

Uprava

Boris Abramović	Direktor	od 17.02.2015.
Ivor Županić	Direktor	od 03.05.2012. do 16.02.2015.

Društvo je na dan 31.12.2015. godine imalo 36 zaposlenika.

3. IZVORI FINANCIRANJA POSLOVANJA

a) Od 01. listopada 2007. godine priznaje prihode sukladno Odluci Vlade Republike Hrvatske o naknadi za organiziranje tržišta električne energije (NN 94/07 i 38/12) kojom je određena visina i način prikupljanja naknade. Naprijed propisana visina naknade iznosi 0,14 kn/MWh prodane električne energije koju opskrbljivač, trgovac i proizvođač (osim povlaštenog proizvođača koji ima pravo na poticaj) prijavljuju kroz ugovorne rasporede, i godišnja naknada za sudjelovanje na tržištu električne energije u iznosu od 10.000,00 kuna godišnje.

Tijekom 2015. godine ostvareno je 5.998.135,73 kn (2014.: 5.728.435,94 kuna) prihoda od mjesečne naknade za organiziranje tržišta električne energije te 300.000,00 kn (2014.: 310.000,00 kn) prihoda od godišnje naknade za organiziranje tržišta električne energije.

b) od 01. srpnja 2007. godine Društvo priznaje prihode iz naknade za poticanje proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora energije i kogeneracije u dijelu financiranja poslova koje Društvo obavlja u sustavu poticanja proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora energije i kogeneracije, sukladno članku 4. Uredbe o naknadama za poticanje proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora energije i kogeneracije (NN broj: 33/07, 133/07, 155/08, 155/09, 8/11, 144/11 i 128/13).

Prihodi s ovog osnova u 2015. godini iznose 6.000.000,00 kn (2014.: 4.000.000,00 kuna).

c) Ulogu i funkcije Društva vezano uz obavljanje energetske djelatnosti organiziranja tržišta plina u Republici Hrvatskoj propisuju sljedeći zakonski i podzakonski akti: Zakon o tržištu plina (NN broj: 28/13 i 14/14), Opći uvjeti za opskrbu prirodnim plinom (NN broj: 43/09, 87/12 i 158/13) i Pravilnik o organizaciji tržišta prirodnog plina (NN broj: 126/10, 128/11, 88/12 i 29/13) te Pravila o organizaciji tržišta plina (HROTE 12/2014).

Tijekom 2015. godine ostvareno je 1.323.628,52 kn (2014.: 1.289.158,37 kn) prihoda od mjesečne naknade za organiziranje tržišta plina te 190.000,00 kn (2014.: 170.000,00 kn) prihoda od godišnje naknade za organiziranje tržišta plina.

d) Zakonom o biogorivima za prijevoz (NN broj: 65/09, 145/10, 26/11 i 144/12), Društvu su kao pravnoj osobi s javnim ovlastima, dodijeljena prava i dužnosti davatelja novčanih poticaja za proizvodnju biogoriva. Predmetni sustav poticanja počeo se primjenjivati u travnju 2011. godine nakon što su doneseni sljedeći podzakonski akti: Pravilnik o uvjetima i postupku za ostvarivanje poticaja za proizvodnju biogoriva za prijevoz (NN broj: 91/11), Uredba o poticanju proizvodnje biogoriva za prijevoz (NN broj: 22/11), Odluka o jediničnom iznosu novčanog poticaja za proizvodnju biogoriva u 2014. godini (NN broj: 144/13) i Odluka o visini udjela prihoda koji se izdvaja za proizvodnju biogoriva u 2014. godini (NN broj: 144/13).

Prihodi s ovog osnova u 2014. godini knjiženi su iznosu od 700.000,00 kuna temeljem odluke MINGOa. S obzirom da nismo dobili potrebna sredstva, navedene prihode smo u 2015. godni otpisati.

e) Regulatorni okvir za implementaciju sustava jamstva podrijetla definiran je Zakonom o energiji (NN broj 120/12 i 14/14), a koji između ostalog, određuje da se za potrebe dokazivanja udjela energije proizvedene iz pojedinih izvora energije krajnjim kupcima uvodi sustav jamstva podrijetla energije. Zakon o tržištu električne energije (NN, broj 22/13) određuje da je HROTE odgovoran za izdavanje jamstva podrijetla električne energije, kao i za uspostavu te vođenje

registra jamstava podrijetla električne energije (u daljnjem tekstu: Registar). Uredbom o uspostavi sustava jamstva podrijetla električne energije NN broj 84/13 i 20/14) (u daljnjem tekstu: Uredba) i Pravilima o korištenju registra jamstava podrijetla električne energije detaljnije se regulira sustav jamstva podrijetla.

HROTE je u 2015. godini ostvario 68.292 kn prihoda za djelatnost Registar jamstva podrijetla.

f) Sukladno članku 4. Uredbe o naknadama za poticanje proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora energije i kogeneracije (NN broj: 33/07, 133/07, 155/08, 155/09, 8/11, 144/11 i 128/13) te novom Zakonu o obnovljivim izvorima energije i visokoučinkovite kogeneracije (100/15) članak 38. stavak 2 te činjenici da je Društvo osnovalo Odjel eko bilančne grupe sukladno potrebama novog Zakona, Društvu je Ministarstvo gospodarstva odobrilo naknadu od 350.000,00kn za pokrivanje troškova Odjela eko bilančne grupe u 2015. godini.

4. AKTIVNOSTI TIJEKOM 2015. GODINE

Tijekom proteklih godina, složenost i raznovrsnost poslova koji su u nadležnosti Društva zahtijevali su razgraničenje poslovanja po različitim djelatnostima i praćenje realizacije postavljenog plana unutar takve strukture, čime se postigla transparentnost poslovanja Društva.

Tijekom 2015. godine ostvarili su se poslovni ciljevi Društva koji su postavljeni bili postavljeni u planu aktivnosti za 2015. godinu.:

1. poboljšanje učinkovitosti svih sustava u kojima HROTE ima ovlasti i obveze kroz jačanje stručnih i tehničkih kapaciteta Društva,
2. kontinuirani rad na unaprjeđivanju procedura u svim segmentima poslovanja uz suradnju sa svim institucijama posebice s Ministarstvom gospodarstva i Hrvatskom energetske regulatornom agencijom, ali i ostalim subjektima koji u energetske sektoru imaju određena prava i obveze,
3. priprema prijedloga dopune zakonodavnog okvira iz područja energetike i prijedloga novih podzakonskih propisa: sukladno Zakonu o tržištu električne energije (NN 22/13), Društvo je zaduženo za donošenje Pravila organiziranja tržišta električne energije,
4. priprema poslovnih procesa sukladno uredbi Europske asocijacije energetske regulatora (engl: ACER) REMIT čija se implementacija, vezana za aktivnosti HROTE-a, očekuje u prvoj polovici 2016,
5. nastavak suradnje s državnim institucijama u svezi primjene podzakonskih propisa u području poticanja proizvodnje biogoriva,
6. implementacija i unaprjeđenje propisanih modela i uvođenje novih procedura koje će omogućiti što uspješnije funkcioniranje tržišta energije i sustava poticanja u okvirima koji su kao obvezujući utvrđeni trećim energetske paketom propisa Europske unije,
7. kontinuirano ulaganje u obrazovanje i stručno usavršavanje ljudskog potencijala u svrhu razvoja Društva kao centra izvrsnosti te posljedično davanja što kvalitetnijeg doprinosa postizanju ključnih ciljeva zadanih Strategijom i programom energetske razvitka u Republici Hrvatskoj.

5. KLJUČNI FINACIJSKI POKAZATELJI U 2015. GODINI

Društvo je osnovano u 2005. godini s temeljnim kapitalom od 20.000 kuna od strane jedinog osnivača Hrvatska Elektroprivreda d.d. Zagreb. U prosincu 2006. godine proveden je postupak povećanja temeljnog kapitala HRVATSKOG OPERATORA TRŽIŠTA ENERGIJE d.o.o. te je sukladno odluci Uprave Hrvatske elektroprivrede d.d. temeljni kapital Društva povećan za iznos od 6.200.000 kuna na iznos od 6.220.000 kuna. Iznos od 6.200.000 kuna uplaćen je na račun Društva u siječnju 2007. godine.

Temeljem članka 40. Zakona o tržištu električne energije i Ugovora o prijenosu poslovnog udjela sklopljenog dana 2. listopada 2007. godine, osnivač društva Hrvatska elektroprivreda d.d. je u listopadu 2007. godine prenijela jedini i cjelokupni poslovni udjel u Društvu na Republiku Hrvatsku.

Temeljem Odluke Skupštine Društva, Društvo je u 2013. povećalo temeljni kapital za 3.080.000 kuna na iznos od 9.300.000 kuna.

U 2015. godini ostvareno je prihoda u iznosu od 138.544.130 kn dok su u 2014. godini ostvareni prihodi u iznosu od 34.440.441 kn. Takvo povećanje prihoda nastalo je zbog prihoda na tržištu plina koje Društvo ostvaruje prema Pravilima o organizaciji tržišta plina (HROTE 12/2014) ali Društvo također za taj dio poslovanja ostvaruje rashode u istom iznosu.

Ukupno je ostvarena neto dobit u 2015. godini iznosi 479.748 kn (2014.: 296.796 kn).

Investicije realizirane u 2015. godini:

INVESTICIJE	2015
Nadogradnja informacijskog sustava OTEE	201.573
Nadogradnja informacijskog sustava OTP	198.700
Nadogradnja informacijskog sustava OIEIK	194.933
Računala, monitori i printeri	140.919
UPS - uređaj za besprekidno napajanje	24.501
Tekuće i investicijsko održavanje postrojenja i opreme	22.788
Nadogradnja postojeće, proširenje, kupovina nove mrežne opreme i implementacija, nadogradnja postojeće serverske/system centar opreme i implementacija	637.546
Tekuće i investicijsko održavanje Uređenje prostora (oprema,...)	293.125
Ulaganje u DMS	194.535
UKUPNO	1.908.619

S troškovne strane, uštede su ostvarene na pojedinim kategorijama troškova:

- Društvo je sklopilo ugovor za najam printera, korištenje tonera i papira, te održavanje i servis printera i time je ostvarilo uštedu od 46.000,00 kuna za razini godine. Također, stare printere Društvo je prodati putem interne licitacije u Društvu, i ostvarilo prihode.
- Društvo koristi sredstva od Hrvatskog zavoda za zapošljavanje u iznosu od 11.842,99 kn za jednog djelatnika koji je na ugovoru o stručnom osposobljavanju bez zasnivanja radnog odnosa na godinu dana i time nema trošak tog zaposlenika (godišnji trošak bi bio 50.300,00 kn)
- Društvo je raskinulo ugovor koji je bivša Uprava sklopila s Institutom za inovacije i time uštedilo 88.000,00 kn.
- Društvo zapošljava 6 zaposlenika na neodređeno radno vrijeme, koji su mlađi od 30 godina te sukladno odredbama Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o doprinosima (NN 143/14) narednih 5 godina je oslobođeno od plaćanja doprinosa na plaću.
- U 2014. godini Društvo je smanjilo plaće zaposlenika za 4% te ih u 2015. godini nije povećavalo
- Troškovi vanjskih usluga smanjeni su u odnosu na isto razdoblje prošle godine gotovo za 35% ali su u okviru planskih veličina za 2015. godinu uspoređujući sa planiranim iznosima. Razlog navedenom su manji troškovi edukacije i službenih putovanja u 2015. godini u odnosu na iste ostvarene u prethodnoj godini, kao i u odnosu na plan.

Obzirom na intenzivne aktivnosti koje se provode u domeni izmjena i dopuna važećih i donošenja novih zakona iz područja energetike, a koje su od odlučnog utjecaja na budući položaj i ulogu HROTE-a na tržištu energije u Republici Hrvatskoj HROTE je 1. rujna 2015. godine promijenio Pravilnik o sistematizaciji. Novi Pravilnik HROTE-u pruža da kvalitetno i odgovorno pripremi i osposobi zaposlenike za složene izazove koji će na tržištu energije u narednom razdoblju uslijediti.

U organizacijskom smislu, bitne novine koje se uvedene novim Pravilnikom su:

Umjesto Sektora tržišta energije i Odjela za istraživanje i razvoj, koji nikada nisu ostvarili svoju svrhu, uvodi se nova organizacijska jedinica "Poslovna jedinica" i to za korporativnu podršku (odjel pravnih poslova, odjel financija i odjel IT podrške) te za obnovljive izvore energije (odjel ugovaranja i odjel obračuna), kojima rukovode pomoćnici direktora. Odjeli tržišta električne energije i tržišta plina dobivaju status samostalnih odjela i dolaze izravno pod odgovornost uprave. Formiran je i Odjel Eko bilančne grupe sukladno potrebama Zakona o obnovljivim izvorima i visoko učinkovitoj kogeneraciji.

Ostvareni prihodi promatrajući zasebno djelatnosti:

O P I S	UKUPNO 01.01.2015- 31.12.2015.
Prihodi - tržište električne energije	6.298.135
Prihodi - Tržište plina	1.513.628
Prihodi - Tržište plina - posebni obračuni	123.665.959
Prihodi - Obnovljivi izvori energije	6.000.000
Prihodi – Eko bilnačna grupa	350.000
Prihodi - Registar jamstva podrijetla	68.293
Prihodi od kamata	159.849
Ostali prihodi	488.265
PRIHODI UKUPNO	138.544.130

Prema revidiranim Financijskim izvještajima za 2015. godinu Društvo je ostvario sljedeće rezultate:

1.1.	Bilanca (aktiva i pasiva)	580.946.762 kn
1.2.	Račun dobiti i gubitka	
	· ukupni prihod	138.544.130 kn
	· ukupni rashod	137.629.679 kn
	· dobitak prije oporezivanja	914.451 kn
	· porez na dobit	434.702 kn
	dobitak razdoblja nakon oporezivanja	479.748 kn
1.3.	Izvještaj o stanju novca i novčanih ekvivalenata na dan 31.12.2015.	370. 936. 955 kn

6. OSNOVNE DJELATNOSTI

6.1. ORGANIZIRANJE TRŽIŠTA ELEKTRIČNE ENERGIJE

Postupci na tržištu električne energije u 2015. godini organizirani su i provedeni temeljem energetske zakona iz 2012. i 2013. godine i njihovih izmjena i dopuna:

- Zakona o energiji („Narodne novine“ 120/12, 14/14 i 102/15),
- Zakona o regulaciji energetske djelatnosti („Narodne novine“ 120/12)
- Zakona o tržištu električne energije („Narodne novine“ 22/2013 i 102/15)

te podzakonskih akata i propisa donesenih temeljem ovih zakona kao i njihovih izmjena i dopuna koje su donesene i stupile na snagu u razdoblju prije kraja 2015. godine.

U rujnu 2015. godine MINGO je završio izradu Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o tržištu električne energije u skladu s tzv. trećim energetske paketom EU posebno uskladiвши Zakon o tržištu električne energije s:

Uredbom br. 1227/2011 od 25. listopada 2011. o cjelovitosti i transparentnosti veleprodajnog tržišta energija,

Uredbom komisije br. 1348/2014 od 17. prosinca 2014. o izvješćivanju o podacima i provedbi članka 8. stavaka 2. i 6. gore navedene Uredbe i Uredbe komisije 1222/2015 od 24. srpnja 2015. o uspostavljanju smjernica za dodjelu kapaciteta i upravljanju zagušenjima (engl. Capacity and Congestion Allocation Management, CACM),

Zakon o tržištu električne energije propisuje obaveze i odgovornosti svih subjekata na tržištu električne energije, uključujući i HROTE-a te predstavlja zakonodavni okvir temeljem kojeg HROTE obavlja svoje djelatnosti na tržištu električne energije. Temeljem Zakona o tržištu električne energije HROTE je obavezan donijeti Pravila organiziranja tržišta električne energije, koja će detaljnije opisati procedure i odnose između tržišnih sudionika. Nakon donošenja Uredbe Vlade o Zakonu o dopuni Zakona o tržištu električne energije HROTE je 07. rujna 2015. godine nakon niza sastanaka s Hrvatskim operatorom prijenosnog sustava d.o.o. (HOPS) i Agencijom pokrenuo postupak javne rasprave u postupku donošenja Pravila. Javna rasprava je trajala od 07. do 21. rujna 2015. godine te nakon prikupljenih prijedloga i primjedbi HROTE je pristupio prilagodbi prijedloga Pravila te ih nakon dobivenih pozitivnih mišljenja od strane HOPS-a i HEP-ODS-a poslao Agenciji na suglasnost. Agencija je 29. listopada 2015. godine dala suglasnost na Pravila te je HROTE 30. listopada 2015. godine u Narodnim Novinama (br. 121/15) objavio Pravila.

Pravila utvrđuju, među ostalim, model tržišta električne energije, uvode i definiraju bilančne grupe na tržište električne energije u RH, posebno bilančne grupe operatora prijenosnog sustava, operatora distribucijskog sustava, burze te EKO bilančnu grupu, reguliraju međusobne odnose između sudionika na tržištu te način identifikacije i registracije sudionika na tržištu električne energije.

Zakonom o obnovljivim izvorima energije i visokoučinkovitoj kogeneraciji („Narodne novine“, br. 100/15) uvodi se obveza osnivanja EKO bilančne grupe čiji voditelj postaje HROTE, koji je odgovoran za planiranje i odstupanje iste. Članovi EKO bilančne grupe su povlašteni proizvođači u sustavu poticanja koji obavljaju djelatnost proizvodnje električne energije, a koji imaju pravo na poticajnu cijenu sukladno sklopljenim ugovorima o otkupu električne energije s HROTE-om. Također uvodi se obveza opskrbljivačima da preuzimaju viškove energije proizvedene kod krajnjih kupaca s vlastitom proizvodnjom.

Zajedno s HOPS-om 24. siječnja 2015. godine osnovana je radna skupina za usklađivanje Pravila s Pravilima o uravnoteženju elektroenergetskog sustava koja donosi HOPS, nakon čega je održan niz sastanaka s gore spomenutim ciljem.

HROTE je, nakon sastanaka radne skupine za usklađivanje, 23. listopada 2015. godine dao pozitivno mišljenje na prijedlog Pravila o uravnoteženju elektroenergetskog sustava koji je bio u javnoj raspravi od 04. rujna 2015. godine. Pravila o uravnoteženju elektroenergetskog sustava u trenutku pisanja ovog izvještaja još nisu donesena iako su ključna za obračun odstupanja i izračun tržišne pozicije bilančnih grupa.

HOPS je 31. srpnja 2015. godine poslao zahtjev za mišljenje na „Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o dodjeli i korištenju prekograničnih prijenosnih kapaciteta i Usklađena pravila za dodjelu EU HAR (Harmonised Allocation Rules)“. Također 30. srpnja 2015. godine poslao je zahtjev za mišljenje na „Pravila za dražbe za dodjelu prekograničnih prijenosnih kapaciteta u Uredu za koordinirane dražbe jugoistočne Europe (SEE CAO) v.1.2., srpanj 2015.“ a 24. rujna 2015. godine poslao je zahtjev za mišljenje na „Pravila za dražbe za dodjelu prekograničnih prijenosnih kapaciteta u Uredu za koordinirane dražbe jugoistočne Europe (SEE CAO) v.1.3., rujna 2015.“.

Zahtjev za mišljenje na „Pravila za dnevne dražbe za dodjelu prekograničnih prijenosnih kapaciteta na granicama CEE Regije i Hrvatsko – Mađarskoj i Hrvatsko – Slovenskoj granici“ poslao je 24. rujna 2015. godine te je 15. listopada 2015. godine zatražio mišljenje na „Pravila za zajedničku godišnju i zajedničke mjesečne dražbe za dodjelu PPK za 2016.g. HOPS-EMS, Pravila za dnevne dražbe za dodjelu PPK za 2016.g. HOPS-EMS, Pravila za zajedničke unutarodnevnih dodjele PPK za 2016.g. HOPS-EMS, Pravila za zajedničke unutarodnevnih dodjele PPK HOPS-ELES i HOPS-NOSBIH“.

Na sve gore navedene pravilnike HROTE je dao pozitivno mišljenje.

6.1.1. Energetske dozvole

MINGO je donošenjem Pravilnika o izmjenama i dopunama pravilnika o dozvolama za obavljanje energetske djelatnosti i vođenje registra izdanih i oduzetih dozvola za obavljanje energetske djelatnosti od 09. listopada 2015. omogućio trgovcima, koji imaju dozvolu za obavljanje energetske djelatnosti iz zemlje Europske Unije ili Energetske zajednice, izdavanje dozvole za trgovinu električne energije unutar RH bez osnivanja podružnice u RH.

Navedena izmjena i dopuna će omogućiti lakši nastup stranih trgovaca na burzi električne energije i na bilateralnom tržištu u RH.

Nastupanje na tržištu električne energije u RH može započeti tek nakon što potencijalni tržišni sudionici ispune propisane preduvjete.

Sukladno Pravilima djelovanja tržišta električne energije („Narodne novine“ 133/2006, 146/2010 i 90/2012), u daljnjem tekstu: (Tržišna pravila) tijekom 2015. godine jedna (1) tvrtka je HROTE-om sklopila jedan (1) Sporazum, a četiri (4) je tvrtke raskinulo Sporazum. Jedan primjerak sklopljenog Sporazuma HROTE je dostavio Agenciji.

Tijekom 2015. godine HROTE je putem elektroničke pošte obavještavao Agenciju, HOPS i HEP-ODS o sklopljenim Sporazumima te o važećim Sporazumima, odnosno energetskim subjektima koji su ispunili uvjete za nastupanje na tržištu električne energije.

Prema Zbirnom pregledu Registra dozvola za obavljanje energetske djelatnosti, koji je dostupan na internetskim stranicama Agencije, u 2015. godini energetsku dozvolu za opskrbu električnom energijom imale su i tvrtke HEP-Toplinarstvo d.o.o., ISKON INTERNET d.d., LUKA PLOČE

ENERGIJA d.o.o., TRGOVINA I OPSKRBA ENERGETIMA d.o.o. i EFT Hrvatska d.o.o. te dozvolu za trgovinu električnom energijom imala je tvrtka DILIGO VIGOR d.o.o. ali nisu sklopile Sporazum s HROTE-om u ulozi opskrbljivača, odnosno trgovca.

6.1.2. Sustav energije uravnoteženja

Sustav energije uravnoteženja u RH tržišni sudionici i dalje prepoznaju kao najveću prepreku za aktivnije sudjelovanje na tržištu električne energije u RH.

Za razumijevanje sustava energije uravnoteženja važno je razlučiti fizičku od komercijalne razine tog sustava. Fizičko uravnotežavanje EES-a provodi operator prijenosnog sustava po samoj prirodi svog posla budući da svakodnevno upravlja radom EES-a. Operator prijenosnog sustava u svakom bi trenutku morao znati koje su radnje poduzete za uravnotežavanje EES-a te koji su resursi i u kojem opsegu korišteni, a posljedično bi morali biti poznati troškovi uravnotežavanja EES-a. Ovdje se mora naglasiti da tijekom upravljanja radom EES-a kada se pojavi neravnoteža operator prijenosnog sustava „vidi“ neravnotežu EES-a tj. ne „vidi“ koji su tržišni sudionici i u kojoj mjeri uzrokovali neravnotežu. Fizičku razinu sustava energije uravnoteženja slijedi i upotpunjava komercijalna razina u kojoj se troškove za uravnotežavanje EES-a nastoji na razvidan i pravičan način rasporediti i pridijeliti onim tržišnim sudionicima koji su neravnotežu EES-a uzrokovali odnosno u njoj „sudjelovali“.

Sustavu energije uravnoteženja na tržištu električne energije nije svrha nepotrebno penaliziranje tržišnih sudionika, već taj sustav treba služiti tržišnim sudionicima kao motivirajući čimbenik da što bolje planiraju kako bi im odstupanja ostvarenih od planiranih iznosa bila što manja. Ako se svi tržišni sudionici pridržavaju ovog načela, potrebe za uravnoteženjem EES-a i posljedični troškovi uravnoteženja su manji. U većini razvijenih i dobro funkcionirajućih tržišta električne energije komercijalna razina sustava energije uravnoteženja ključan je i najsloženiji dio. Pritom je možda najvažniji dio sustava način na koji se određuje cijena energije uravnoteženja jer se, između ostalog, putem ove cijene raspoređuju troškovi uravnoteženja i ocjenjuje financijska „težina“ neravnoteže. Ova cijena u pravilu ne smije biti unaprijed poznata ili lako predvidljiva, jer u protivnom pruža tržišnim sudionicima mogućnost manipuliranja na tržištu električne energije. Ovo potvrđuje i slučaj neravnoteže opskrbljivača u ulozi trgovca u svibnju 2015. godine. Imajući u vidu komercijalnu nepovezanost korisničke i nabavne strane u sustavu energije uravnoteženja u RH, može se utvrditi da se u RH trenutačno ne izrađuje obračun energije uravnoteženja već se izračunavaju i penaliziraju odstupanja SOZO-a. Stoga novčani iznosi za pokriće pozitivnih odstupanja i za pokriće negativnih odstupanja te ukupni iznosi za energiju uravnoteženja ne predstavljaju raspodjelu stvarnih troškova uravnoteženja EES-a, već govore o tome koliko su SOZO-i penalizirani za odstupanja između svojih ostvarenih i planiranih iznosa temeljem cijena utvrđenih prema Metodologiji.

Velikim nedostatkom pokazalo se, također, nepostojanje mogućnosti naknadnog poravnanja obračuna energije uravnoteženja kada se raspolaže s izmjerenim podacima, očitanjima koja se provode u duljim vremenskim razdobljima, točnijim saznanjima o podacima potrebnim za obračun i eventualno napravljenim pogreškama itd. Ovdje se mora naglasiti da je HOPS u procesu donošenja Pravila o uravnoteženju elektroenergetskog sustava te da će se tim Pravilima uvesti naknadno poravnanje. Donošenje Pravila o uravnoteženju elektroenergetskog sustava se očekuje do lipnja 2016.

Obračun energije uravnoteženja izrađuje se za svakog SOZO-a posebno za obračunsko razdoblje odstupanja (1 kalendarski mjesec) po obračunskim razdobljima uravnoteženja (1 sat). Za obračun energije uravnoteženja po SOZO-ima HROTE-u su u 2015. godini bili potrebni sljedeći ulazni podaci:

- ugovorni rasporedi tržišnih sudionika (SOZO-a), koji sadrže planirane iznose iskazane po satima,
- ostvarenje svakog SOZO-a iskazano po satima,
- referentna cijena energije uravnoteženja C_r koju je HROTE uredno objavljivao na svojim Internet stranicama svaki mjesec u roku zadanom u Metodologiji.

Ugovorne rasporede HROTE-u dostavljaju tržišni sudionici u danu trgovanja, dok odobrene izmijenjene ugovorne rasporede tržišnih sudionika tijekom dana isporuke HROTE-u naknadno dostavlja HOPS. Ostvarenje po SOZO-ima za prethodno obračunsko razdoblje odstupanja (prethodni kalendarski mjesec) HROTE-u dostavljaju nadležni operatori prijenosnog i distribucijskog sustava HOPS i HEP-ODS. Obračun energije uravnoteženja provodi se temeljem zadnjih verzija ugovornih rasporeda tržišnih sudionika, čime se uvažavaju promjene ugovornih rasporeda tijekom dana isporuke, te temeljem zadnjih verzija podataka o ostvarenjima SOZO-a čime se uvažavaju eventualni ispravci podataka o ostvarenjima.

Sukladno dostavljenim ulaznim podacima i referentnim cijenama energije uravnoteženja javno objavljenim na internetskim stranicama HROTE-a, a temeljem važećih propisa, HROTE je u 2015. godini radio obračun energije uravnoteženja za sve SOZO-e za koje su mu bili dostavljeni potrebni ulazni podaci. Obračune energije uravnoteženja za sve SOZO-e, uključujući i obračun za opskrbljivača tarifnih kupaca (HEP-ODS), HROTE je u elektroničkom obliku dostavljao HOPS-u, a svakom SOZO-u dostavljao je u elektroničkom obliku njegov pripadajući obračun energije uravnoteženja. Izmjenama i dopunama Pravila o uravnoteženju propisano je da operator tržišta nije dužan dostavljati pripadajući obračun električne energije uravnoteženja SOZO-u koji je nositelj obveze javne usluge proizvodnje električne energije za tarifne kupce i SOZO-u opskrbljivaču tarifnih kupaca, za sve vrijeme dok troškovi proizvodnje električne energije za tarifne kupce sadržavaju i troškove energije uravnoteženja koje oni izazivaju.

Sukladno Metodologiji HROTE je tijekom 2015. godine redovito dostavljao Agenciji u elektroničkom obliku podatke o obračunu energije uravnoteženja za sve SOZO-e.

U listopadu 2015. godine ponovno je zabilježeno odstupanje ostvarenja trgovaca od njihovih ugovornih rasporeda odnosno primjer neravnoteže trgovca. Budući da Pravila o uravnoteženju ne propisuju obračun energije uravnoteženja za trgovca električnom energijom na način koji je provediv u praksi, obračun je napravljen temeljem prethodnog dogovora između HOPS-a, Agencije i HROTE-a iz 2012. godine.

Unatoč ovom slučaju iz prakse, odgovarajuće odredbe sadašnjih Pravila o uravnoteženju nisu još promijenjene kako bi se reguliralo ovo pitanje u skladu s postignutim dogovorom. Također, prijedlog novih Pravila o uravnoteženju elektroenergetskog sustava predviđaju uvođenje tržišne pozicije koja bi uključivala i odstupanje trgovca ali do dana pisanja ovog izvještaja nisu donesena.

HEP-ODS dostavljao predmetne podatke između 19. i 28. dana u kalendarskom mjesecu za prethodni mjesec, što je posljedica tehničkih i organizacijskih specifičnosti prikupljanja i obrade podataka o ostvarenjima SOZO-a na OMM u distribucijskom sustavu. Ovako kasna dostava podataka dovodi u pitanje kvalitetu izrade i točnost obračuna energije uravnoteženja i poštivanje

vremenskog roka za izdavanje računa od strane HOPS-a za energiju uravnoteženja propisanog Pravilima o uravnoteženju, posebno druge verzije izračuna ostvarenja HEP-ODS-a za lipanj i studeni 2015. godine koje su dostavljene elektroničkom poštom 28. u mjesecu. Temeljem zakona o porezu na dodatnu vrijednost računi za usluge iz prethodnog mjeseca moraju se izdati do 20. u mjesecu. S obzirom na vrijeme dostave podataka od strane HEP-ODS-a, poštivanje ovog vremenskog roka je teško moguće te daje razlog za žalbu SOZO-a.

6.1.3. Inicijative za daljnji razvoj tržišta električne energije u RH

6.1.3.1. Povezivanje tržišta električne energije i burza (električne) energije u RH

Cilj burze električne energije, kao mjesta organizirane trgovine električnom energijom za dan unaprijed te trgovinu unutar dana, omogućiti razvidan, anoniman i ne diskriminatoran pristup tržištu električne energije, postaviti jasna pravila obračuna, određivati referentne cijene i predstavljati sigurnog i pouzdanog partnera za sve zaključene transakcije. Time se povećava sigurnost trgovanja, smanjuju se troškovi upravljanja rizicima, povećava konkurencija, te se formira jedinstvena veleprodajna cijena električne energije na području Republike Hrvatske.

Dana 29. listopada 2015. godine CROPEX je održao radionicu za tržišne sudionike i ostale zainteresirane strane u Hotelu International u Zagrebu. Na radionici su predstavljene informacije vezane uz način prijave budućih članova burze, samog postupka trgovanja na burzi te kliringa i namire od strane CROPEX-a.

Sukladno Uredbi Europske Komisije (EU) 2015/1222 o uspostavljanju smjernica za dodjelu kapaciteta i upravljanje zagušenjima (engl. CACM - Capacity Allocation Congestion Management) svaka članica EU čiji je elektroenergetski sustav povezan sa zonom trgovanja u drugoj članici EU mora osigurati određivanje jednog ili više nominiranih operatora tržišta električne energije. U tu svrhu Agencija je 25. rujna 2015. objavila Poziv za podnošenje zahtjeva za određivanje nominiranog operatora tržišta električne energije u Republici Hrvatskoj.

Nakon dostavljene dokumentacije od strane CROPEX-a, na sjednici Upravnog vijeća održanoj 14. prosinca 2015. godine, Agencija je imenovala CROPEX nominiranim operatorom tržišta električne energije na području Republike Hrvatske za provođenje jedinstvenog povezivanja dan unaprijed i unutardnevnog tržišta na početno razdoblje od četiri godine.

Također, 14. prosinca 2015. godine započeo je postupak pristupanja članova CROPEX-a. Preduvjeti za članstvo su:

- Energetska dozvola izdana od strane Agencije,
- Ishođena EIC oznaka,
- Ugovor o energiji uravnoteženja s Hrvatskim operatorom prijenosnog sustava d.o.o.,

Sporazum o reguliranju međusobnih odnosa s HRVATSKIM OPERATOROM TRŽIŠTA ENERGIJE d.o.o.

Vezano za postupak pristupanja novih članova sukladno novom pravilniku o dozvolama za obavljanje energetske djelatnosti, od listopada 2015. godine trgovci iz država članica EU i ugovornih strana Energetske zajednice koji žele sudjelovati na tržištu električne energije u Republici Hrvatskoj mogu od Hrvatske energetske regulatorne agencije dobiti energetske dozvolu bez osnivanja poduzeća ili podružnice u Republici Hrvatskoj.

6.1.4. Zaključak

Trenutačno se u RH kupoprodaja električne energije obavlja preko bilateralnih ugovora sklopljenih između sudionika na tržištu električne energije i preko organiziranog tržišta burze električne energije CROPEX. S obzirom na to da HROTE nema uvid u iznose cijena iz bilateralnih ugovora, početkom rada novoosnovane Hrvatske burze električne energije 10. veljače 2016. godine došlo je do transparentnog formiranja tržišne cijene.

Tijekom 2015. godine na bilateralnom tržištu električne energije sklopljen je jedan Sporazum s tvrtkom registriranom u RH a ukupno je raskinuto četiri Sporazuma sa sudionicima.

Na bilateralnom tržištu električne energije uz trgovce bili su aktivni i opskrbljivači električnom energijom. U 2015. godini, kao i u 2014. godini učinjen je pomak na maloprodajnom tržištu električne energije u Hrvatskoj. Trend otvaranja maloprodajnog tržišta se nastavio u 2015. godini, ali u manjoj mjeri nego u 2014. iako je od 2008. godine tržište formalno u potpunosti otvoreno, što znači da je svaki kupac u Republici Hrvatskoj imao mogućnosti izabrati svog opskrbljivača električnom energijom. Manji broj opskrbljivača registriranih u Republici Hrvatskoj, a koji su izvan HEP Grupe, nastavili su kampanju prema kupcima u Republici Hrvatskoj, kako poduzetništvu, tako i kućanstvima, nudeći niže cijene električne energije. HEP-ODS se i tijekom 2015. godine žalio na rad jednog od opskrbljivača, tj. na njihovu metodu pridobivanja kupaca. O uspješnosti manjih opskrbljivača, kao i o činjenici da su u Republici Hrvatskoj uspostavljeni preduvjeti za funkcionirajuće maloprodajno tržište električne energije, govore i podaci da do kraja 2015. godine nešto više od 15% kupaca u Republici Hrvatskoj opskrbljuju upravo opskrbljivači koji se nalaze van HEP Grupe. Uočen je smanjen trend promjene opskrbljivača pošto je udio opskrbljivača van HEP grupe u ukupnoj opskrbi ostao na sličnoj razini kao i u 2014. godini.

Člankom 47. stavak 2. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o tržištu električne energije („Narodne novine“ 102/15) HEP-ODS dužan je izdvojiti opskrbu električnom energijom na temelju koja se obavlja kao javna usluga kroz statusnu promjenu podjele društva odvajanjem najkasnije do 31. prosinca 2016. Također, stupanjem na snagu članaka iz Pravila organiziranja tržišta električne energije koji uvode bilančne grupe, HEP-ODS će biti dužan plaćati energiju uravnoteženja bilo kao voditelj svoje bilančne grupe ili kao član tržišne bilančne grupe.

Tržište električne energije u RH je visoko koncentrirano tržište što, između ostalog, potvrđuje i Herfindhal-Hirschmanov indeks (HHI) koncentracije trgovine električne energije koji je za 2015. godinu iznosio 2001 (>1800), a HHI indikator koncentracije opskrbe 3619. Pri tome su udjeli pojedinih tržišnih sudionika na tržištu električne energije u RH izračunati kao omjer ukupno prodane električne energije pojedinog sudionika i ukupno prodane električne energije prema iznosima iz ugovornih rasporeda tržišnih sudionika, a udjeli pojedinih opskrbljivača kao omjer ukupno isporučene električne energije pojedinog opskrbljivača krajnjim korisnicima i ukupno isporučene električne energije svim krajnjim korisnicima u RH prema iznosima iz ugovornih rasporeda tržišnih sudionika. Za usporedbu HHI indikator koncentracije trgovine električne energije za 2014. godinu iznosio je 2290, a HHI indikator koncentracije opskrbe 3655, iz čega se vidi blagi trend snižavanja koncentracije tržišta. U 2015. godini, kao i u prethodnim godinama, najveći tržišni sudionik na tržištu električne u RH bila je Hrvatska elektroprivreda d.d., s povezanim tvrtkama kćerima, koja obavlja najveći dio kupoprodaje električne energije u RH i preko njenih granica te opskrbljuje električnom energijom najveći broj krajnjih kupaca u RH na što ukazuje i relativno visok HHI indikator.

Dana 22. svibnja 2014. godine je osnovano je i poduzeće HRVATSKA BURZA ELEKTRIČNE ENERGIJE d.o.o. (CROPEX) što je jedan od preduvjeta za daljnji učinkoviti razvoj kako veleprodajnog, tako i maloprodajnog tržišta električne energije, s obzirom na to da između ostalih pozitivnih učinaka burza pridonosi transparentnosti prilikom određivanja cijena te time izravno pozitivno utječe na razvoj konkurencije. Burza tržišnim sudionicima pruža pouzdane pokazatelje cijena električne energije te se smanjuju rizici poslovanja tržišnih sudionika. Istovremeno, s uspostavom hrvatske burze električne energije radi se i na projektu njenog prekograničnog povezivanja sa susjednim burzama električne energije, sukladno namjerama EU da se sve burze električne energije u EU međusobno povežu što je glavni cilj EU prema stvaranju jedinstvenog europskog unutarnjeg tržišta električne energije.

I tijekom 2015. godine učestala su bila pitanja tržišnih sudionika o tome kada će se u RH početi priznavati i prihvaćati dozvole za obavljanje energetske djelatnosti koje su ishođene u zemljama članicama EU odnosno tvrtke registrirane za obavljanje (energetske) djelatnosti u zemljama članicama EU. Od listopada 2015. godine trgovci iz država članica EU i ugovornih strana Energetske zajednice koji žele sudjelovati na tržištu električne energije u Republici Hrvatskoj mogu od Hrvatske energetske regulatorne agencije dobiti energetske dozvole bez osnivanja poduzeća ili podružnice u Republici Hrvatskoj. Do dana pisanja ovog izvještaja nije bilo pristiglih zahtjeva za potpisivanje Sporazuma o reguliranju međusobnih odnosa s HROTE-om od strane trgovaca bez podružnice u RH.

Zakonom o izmjenama i dopunama zakona o tržištu električne energije („Narodne novine 102/15) HROTE-u su dodijeljene poslovne obveze koje je i do sada obavljao te je time ispravljena neispravna podjela odgovornosti između HOPS-a i HROTE-a poglavito podjela odgovornosti oko poslova energije uravnoteženja.

Sustav energije uravnoteženja u RH opskrbljivači su i u 2015. godini prepoznali kao najveću prepreku za aktivnije sudjelovanje na maloprodajnom tržištu električne energije u RH. Kao i svih godina prije, vezano uz obračun energije uravnoteženja, ključno je jasno definirati i uspostaviti kvalitetan, pouzdan i pravičan sustav mjerenja i nadomještanja veličina koje se rjeđe očitavaju ili nedostaju, raspodjeljivanja iznosa izmjerenih i nadomještenih veličina na tržišne sudionike, obrade i dostave tih podataka i informacija između sudionika na tržištu električne energije na standardizirani i uređeni način. Uz to, kako je i prije spomenuto, veliki nedostatak je i nepostojanje mogućnosti naknadnog poravnanja obračuna energije uravnoteženja kada se raspolože s izmjerenim podacima, očitanjima koja se provode u duljim vremenskim razdobljima, točnijim saznanjima o podacima potrebnim za obračun i eventualno napravljenim pogreškama. Potrebno je što prije donijeti nova Pravila o uravnoteženju elektroenergetskog sustava kojima bi se, uz ostala otvorena pitanja, reguliralo pitanje naknadnog obračuna energije uravnoteženja.

S obzirom na to da najveći broj tržišnih sudionika i dalje trguje uglavnom preko granica RH, dodjela PPK i nadalje ima izvanrednu važnost za odvijanje aktivnosti na tržištu električne energije u RH. Dodjelu PPK na mađarskoj i slovenskoj granici provodio je CAO i to na godišnjoj, mjesečnoj i dnevnoj razini do 31. prosinca 2015. Njegovu ulogu je preuzeo JAO (Joint Allocation Office). Na hrvatsko-srpskoj granici su prisutne zajedničke dražbe kao posljedica dogovora HOPS-a i srpskog operatora prijenosnog sustava Elektromreža Srbije. Na granici s Bosnom i Hercegovinom u 2015. godini dodjelu PPK je provodio SEE CAO u Podgorici u kojem se odvijaju koordinirane dražbe operatora prijenosnih sustava zemalja Albanije, Bosne i Hercegovine, Crne Gore i Hrvatske.

Temeljem Zakona o tržištu električne energije HROTE je 30. listopada 2015. godine, nakon intenzivnog rada s HOPS-om i Agencijom na izradi i usklađivanju Pravila s obvezama iz Zakona o

tržištu električne energije, objavio Pravila organiziranja tržišta električne energije („Narodne novine“, br. 121/15). Također, HROTE je sudjelovao u usklađivanju prijedloga Pravila o uravnoteženju elektroenergetskog sustava koja donosi HOPS s Pravilima organiziranja tržišta električne energije. Pravila organiziranja tržišta električne energije utvrđuju model tržišta električne energije, model bilančnih grupa, standarde i postupke za prijavu, provjeru i promjenu dnevnih rasporeda kao i pravila o obračunu energije uravnoteženja.

Donošenjem Zakona o obnovljivim izvorima energije i visokoučinkovitoj kogeneraciji uvodi se Eko bilančna grupa i HROTE kao voditelj Eko bilančne grupe. Pravila organiziranja tržišta električne energije uređuju područje dostave ugovornih rasporeda proizvodnje električne energije povlaštenih proizvođača u sustavu poticaja, tj. područja njihove odgovornosti za planiranje svoje proizvodnje, financijske odgovornosti za odstupanja u odnosu planirane vrijednosti a Pravila vođenja Eko bilančne grupe, koja moraju biti donesena do 31. ožujka 2016. godine, će detaljnije urediti odnose unutar Eko bilančne grupe.

Nakon što ostali podzakonski akti budu doneseni pristupit će se reviziji Pravila organiziranja tržišta električne energije, pošto su bila među prvima donesena, radi usklađivanja s preostalim podzakonskim aktima. Također, tijekom rasprava o Zakonu o izmjenama i dopunama Zakona o tržištu električne energije i ostalim podzakonskim aktima iskazana je potreba za postojanjem neslužbene koordinacije svih tijela koja donose podzakonske akte da bi se kvalitetno koordiniralo potrebnim izmjenama i prilagodbama novih podzakonskih akata novim situacijama na tržištu električne energije.

6.2. ORGANIZIRANJE TRŽIŠTA PLINA

6.2.1. Osnovna obilježja tržišta plina

Krajem 2014. godine donesena su nova Pravila o organizaciji tržišta plina (HROTE 12/2014) kojima je definiran novi model uravnoteženja plinskog sustava, a koja su u primjeni od 1. siječnja 2015. godine.

Novim modelom uravnoteženja uvelo se pravilo raspodjele stvarno utrošene energije uravnoteženja umjesto ranijih modela koji su se bazirali na penalizaciji dozvoljenih ukupnih odstupanja bilančnih skupina. U cilju postizanja tržišne cijene energije uravnoteženja modelom je omogućeno da više ponuditelja nudi energiju uravnoteženja na dnevnoj razini. Također je uvedeno trgovanje na virtualnoj točki unutar plinskog dana svim bilančnim skupinama kako se trošak energije uravnoteženja ne bi odrazio isključivo na bilančne skupine koje nemaju rezerviran kapacitet na sustavu skladišta plina te je omogućeno komercijalno uravnoteženje kroz mogućnost trgovanja preostalog odstupanja bilančnim skupinama.

Temelj za uspostavu novog modela tržišta plina je donešenje Uredbe Komisije (EU) br 312/2014 o uspostavljanju mrežnih pravila o uravnoteženju plina transportnih mreža od ožujka 2014. godine (dalje u tekstu: Uredba) čije su odredbe na plinsko tržište RH trebale stupiti na snagu od 1. listopada 2015. godine. Uredba predviđa uravnoteženje transportnog sustava na dnevnoj osnovi te tržišno utvrđivanje poslijedičnih troškova. Novi uspostavljeni model uravnoteženja na plinskom tržištu RH predstavlja prelazni model do implementacije Uredbe.

Na osnovu zahtjeva operatora transportnog sustava za odgodu od početka primjene Uredbe, sukladno članku 52. stavka 1. Hrvatska energetska regulatorna agencija (dalje u tekstu: HERA) odgodila je njenu primjenu do 1. listopada 2016., a radi potrebne suradnje svih energetskih subjekata u djelokrugu svojih odgovornosti, usklađivanja svih općih kao i prilagodbe postojećih akata te razvoja tehničkih i komercijalnih sustava neophodnih za implementaciju Uredbe. Sudionici tržišta energije uravnoteženja te obveznici primjene Uredbe su: operator transportnog sustava, operator tržišta plina, operator distribucijskog sustava, korisnik transportnog sustava odnosno voditelj bilančnih skupina i ponuditelj energije uravnoteženja.

Važeća zakonska i podzakonska regulativa koja je regulirala djelatnost tržišta plina u 2015. a iz koje proizlaze dužnosti HROTE-a u cilju obavljanja energetske djelatnosti organizacije tržišta plina navedeni su u nastavku:

- Zakon o energiji (Narodne novine, br. 120/12, 14/14, 102/15)
- Zakon o regulaciji energetskih djelatnosti (Narodne novine, br. 120/12)
- Zakon o tržištu plina (Narodne novine, br. 28/13, 14/14)
- Pravila o organizaciji tržišta plina (HROTE, 12/2014)
- Mrežna pravila transportnog sustava (PLINACRO, 10/2015)
- Mrežna pravila plinskog distribucijskog sustava (Narodne novine, br. 155/14)
- Opći uvjeti za opskrbu prirodnim plinom (Narodne novine, br. 158/13)
- Odluka o donošenju Plana intervencije o mjerama zaštite sigurnosti opskrbe plinom Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 78/14)
- Pravila korištenja sustava skladišta plina (Podzemno skladište plina d.o.o, 12/2014)
- Odluka o naknadi za organiziranje tržišta plina (Narodne novine, br. 38/12)
- Metodologija utvrđivanja cijene energije uravnoteženja plinskog sustava (Narodne novine, br. 155/14)

Krajem 2015. godine, dozvole za objavljenje energetske djelatnosti na tržištu plina posjedovalo je pedeset šest (56) opskrbljivača plina, trideset i pet (35) distributera plina, dva (2) trgovca plinom, jedan (1) proizvođač plina, jedan (1) operator sustava skladišta plina, jedan (1) operator transportnog sustava i jedan (1) operator tržišta plina.

HROTE je u suradnji s društvom KONČAR-KET početkom 2015. implementirao i razvio Informacijski sustav za organizaciju tržišta plina (u daljnjem tekstu: Informacijski sustav). Informacijski sustav koriste Voditelji bilančne skupine, Ponuditelji energije uravnoteženja u dijelu koji se odnosi na davanje ponuda za energiju uravnoteženja te opskrbljivači plinom i operatori distribucijskih sustava u dijelu koji se odnosi na procese promjene opskrbljivača plinom.

6.2.2. Registar voditelja bilančnih skupina

Pravilima o organizaciji tržišta plina uspostavljene se odgovornosti sudionika na tržištu plina prema modelu bilančnih skupina u svrhu nesmetanog izvršenja i obračuna kupoprodajnih transakcija na tržištu plina, osiguranja podudarnosti količina plina predanih u transportni sustav i preuzetih iz transportnog sustava te razdvajanje financijskih transakcija od fizičke isporuke plina.

HROTE je dužan voditi Registar voditelja bilančnih skupina i javno ga objavljivati na svojoj internetskoj stranici. Zahtjev za upis u Registar bilančnih skupina nalazi na internetskim stranicama HROTE-a

Voditelj bilančne skupine (dalje u tekstu: VBS) dužan je voditi registar neposrednih članova bilančne skupine koju organizira i vodi te ga javno objavljivati i nakon svake promjene ažurirati na svojoj internetskoj stranici te o tome pisano obavijestiti HROTE, kako bi i HROTE popis objavio kao sastavni dio Registra.

Registar voditelja bilančnih skupina HROTE javno objavljuje na svojim internetskim stranicama (<http://www.hrote.hr/default.aspx?id=30>) te ga redovito ažurira. Registar voditelja bilančnih skupina na dan 31. prosinca 2015. prikazan je u tablici (*Tablica 1*).

Početkom 2015. godine u Registru je bilo upisano šestnaest (16) VBS-ova od kojih je aktivno sudjelovalo na tržištu plina petnaest (15). Tijekom godine u Registar su upisana još tri (3) VBS-a i to: PETROKEMIJA d.d. tvornica gnojiva, HEP-Opskrba plinom d.o.o. i PETROL PLIN d.o.o. za skladištenje, punjenje i trgovinu plinom. U kolovozu iz Registra ispisano je društvo FERTGAS d.o.o.. Do kraja plinske godine 2014/2015 (do 1. listopada) na tržištu plina aktivno je sudjelovalo petnaest (15) VBS-ova. Na dan 31. prosinca 2015 godine na tržištu plina u RH aktivno sudjeluje dvanaest (12) VBS-ova od osamnaest (18) upisanih.

Tablica 1: Registar voditelja bilančnih skupina na dan 31. prosinca 2015. godine

Registar voditelja bilančnih skupina (VBS) na tržištu plina									
Redni broj	Naziv VBS	Sjedište i adresa	OIB	Matični broj	EIC oznaka	Dozvola za obavljanje energetske djelatnosti	Registarski broj dozvole	Datum izdavanja/produženja dozvole	Datum upisa u Registar VBS
1.	CRODUX PLIN d.o.o. za trgovinu i usluge	Kaptol 19 10000 Zagreb	50388109754	080525050	31X-CRODUXPLIN-B	Opskba plinom	080525050-0524/10	06.04.2010.	19.07.2010.
2.	PRVO PLINARSKO DRUŠTVO d.o.o. za distribuciju plina	Kardinala A. Stepinca 27 32000 Vukovar	58292277611	03070559	31XG-PPDVU-HR11M	Opskba plinom	03070559-0386/08	10.07.2008.	03.06.2011.
3.	GRADSKA PLINARA ZAGREB - OPSKRBA d.o.o. za opskbu plinom	Radnička cesta 1 10000 Zagreb	74364571096	080554572	31X-GPZOPSKRBA-Q	Opskba plinom	080554572-0442/09	08.05.2009.	21.11.2011.
4.	VETROPACK STRAZA TVORNICA STAKLA d.d. Hum na Sutli	Hum na Sutli 203 49231 Hum na Sutli	74210066591	080088797	31XG-VETROPACK-U	Opskba plinom	080088797-0591/11	06.05.2011.	14.12.2011.
5.	EconGas d.o.o.	Preradovićeva 10 10000 Zagreb	82369058297	080773128	31XG-ECONGASHR-X	Opskba plinom	080773128-0627/12	05.06.2012.	01.08.2012.
6.	INCERGO d.o.o. za trgovinu i usluge	Trnajska cesta 37/1 10000 Zagreb	51057626908	080805784	31XG-INCERGO-B	Opskba plinom	080805784-0643/12	25.10.2012.	18.03.2013.
7.	Proenergy d.o.o. za proizvodnju električne energije	Josipa Marohnića 1 10000 Zagreb	63952176928	080730681	31X-P-ENERG-N	Opskba plinom	080730681-0626/12	05.05.2012.	01.07.2013.
8.	MEDIMURJE-PLIN d.o.o. za opskbu plinom	Obitnička 4 40000 Čakovec	29035933600	070028763	31XG-MEDIMURJE-C	Opskba plinom	070028763-0341/07	12.12.2007.	02.08.2013.
9.	GEN-I Zagreb d.o.o. trgovina i prodaja električne energije	Radnička cesta 47 10000 Zagreb	77604626413	080542189	31X-ISTRABENZ-C	Opskba plinom	080542189-0669/13	07.08.2013.	30.09.2013.
10.	HRVATSKA ELEKTROPRIVREDA d.d.	Grada Vukovara 37 10000 Zagreb	28921978587	080004306	31X-HEP-DD-9	Opskba plinom	080004306-0660/13	08.05.2013.	13.02.2014.
11.	MET Croatia Energy Trade d.o.o.	Radnička 80 10000 Zagreb	85106651596	080688953	31X-METCRO-A	Opskba plinom	080688953-0686/13	17.12.2013.	17.02.2014.
12.	TRGOVINA I OPSKRBA EMERGENTIMA d.o.o.	Radnička cesta 39 10000 Zagreb	79143436702	080895019	31X-TRGOPENERG-R	Opskba plinom	080895019-0686/14	22.05.2014.	26.05.2014.
13.	HEP-Trgovina d.o.o.	Ulica grada Vukovara 37 10000 Zagreb	16725102805	080593713	31X-HEP-TRADE-M	Opskba plinom	080593713-0653/13	27.02.2013.	30.05.2014.
14.	INA - INDUSTRIJA NAFTE d.d.	Avenija V. Holjevca 10 10000 Zagreb	27759560625	080000604	31X-INA-HR-T	Opskba plinom	080000604-0443/09	19.05.2014.	16.05.2014.
15.	RWE Plin d.o.o.	Capriška ulica 6 10000 Zagreb	14555034503	080928811	31X-RWE-PLIN-7	Opskba plinom	080928811-0712/14	11.11.2014.	28.11.2014.
16.	PETROKEMJA d.d. tvornica gnojiva	Aleja Vukovar 4 44320 Kutina	24503685008	80004355	31XG-PTK-KUTINAP	Opskba plinom	080004355-0621/12	18.04.2012.	04.02.2015.
17.	HEP-Opskrba plinom d.o.o.	Ulica grada Vukovara 37 10000 Zagreb	1081785994	80912204	31X-HEP-CP-PLINW	Opskba plinom	080912204-0721/15	02.04.2015.	15.04.2015.
18.	PETROL PLIN d.o.o. za skladištenje, punjenje i trgovinu plinom	Put Bioca 15 22000 Šibenik	16023317693	080114373	31X-PETROL-OPP-L	Opskba plinom	080114373-0722/15	02.04.2015.	14.09.2015.

6.2.3. Model uravnoteženja plinskog sustava

Pravilima o organizaciji tržišta plina, koja su stupila na snagu 1. siječnja 2015. propisan je novi model organiziranja tržišta plina odnosno model uravnoteženja plinskog sustava te novi načini obračuna i to: obračun energije uravnoteženja za bilančne skupine i za ponuditelje energije uravnoteženja, obračun preostalog odstupanja bilančne skupine, obračun konačnog odstupanja bilančne skupine te obračun odstupanja od nominacija bilančnih skupina .

Novim modelom uravnoteženja uvedlo se pravilo raspodjele stvarno utrošene energije uravnoteženja, mogućnost trgovanja bilančnim skupinama na virtualnoj točki trgovanja unutar plinskog dana (u cilju uravnoteženja dnevnih količina plina), davanje ponuda energije uravnoteženja od strane ponuditelja na dnevnoj i godišnjoj razini dan unaprijed čime se postiže povoljnija cijena energije uravnoteženja u odnosu na cijenu iz Metodologije, te mogućnost komercijalnog uravnoteženja putem samostalnog trgovanja preostalim odstupanjem.

Sukladno odredbama Zakona i Pravila, HROTE je početkom ožujka raspisao natječaj za ponuditelja energije uravnoteženja na godišnjoj razini za skladišnu godinu 2015./2016. Obzirom na to da na raspisani natječaj nije prispjela niti jedna ponuda, temeljem članka 10., stavak 7 Pravila, za ponuditelja energije uravnoteženja na godišnjoj razini određen je energetski subjekt na tržištu plina koji je voditelj bilančne skupine i koji ima zakupljen najveći udio radnog volumena u sustavu skladišta plina u Republici Hrvatskoj u narednoj skladišnoj godini. Temeljem navedenog HROTE je

donio Odluku kojom je za ponuditelja energije uravnoteženja na godišnjoj razini odabrano društvo HRVATSKA ELEKTROPRIVREDA d.d. iz Zagreba.

Ponuditelj energije uravnoteženja na dnevnoj razini može postati svaki voditelj bilančne skupine koji s operatorom tržišta plina sklopi Ugovor o reguliranju međusobnih odnosa s Ponuditelje energije uravnoteženja. HROTE na svojim internetskim stranicama objavljuje listu ponuditelja energije uravnoteženja (http://files.hrote.hr/files/OTP_WEB/PonuditeljiEnUr/PonuditeljiEnUr.pdf). U 2015 godini registrirano je šest (6) ponuditelja od kojih je aktivno sudjelovalo sa svojim ponudama u aktivaciji energije uravnoteženja četiri (4) ponuditelja. Lista ponuditelja energije uravnoteženja prikazana je u tablici (Tablica 2.)

Tablica 2: Lista ponuditelja energije uravnoteženja na dan 31. prosinca 2015. godine

Lista ponuditelja energije uravnoteženja									
Redni broj	Ponuditelj	Sjedište i adresa	OIB	Matični broj	EIC oznaka	Dozvola za obavljanje energetske djelatnosti	Registarski broj dozvole	Datum izdavanja/produženja dozvole	Datum upisa na listu
1	HRVATSKA ELEKTROPRIVREDA - d.d.	Ulica grada Vukovara 37	28921978587	080004306	31X-HEP-DD-----9	OPSKRBLJIVAČ PLINOM	080004306-0660/13	08.05.2013	01.01.2015
2	PRVO PLINARSKO DRUŠTVO d.o.o.	A. Štepinca 27	58292277611	030070559	31XG-PPDVU-HR11M	OPSKRBLJIVAČ PLINOM	030070559-0386/08-1/12	11.07.2013	02.01.2015
3	Proenergy d.o.o.	J. Marohnića 1	63962176928	080730681	31X-P-ENERG-----N	OPSKRBLJIVAČ PLINOM	080730681-0626/12	05.06.2012	13.01.2015
4	MET Croatia Energy Trade d.o.o.	Radnička cesta 80	85106651596	080868953	31X-METCRO-----A	OPSKRBLJIVAČ PLINOM	080868953-0686/13	17.12.2013	16.01.2015
5	HEP-Trgovina d.o.o.	Ulica grada Vukovara 37	16725102805	080593713	31X-HEP-TRADE---M	OPSKRBLJIVAČ PLINOM	080593713-0653/13	27.02.2013	08.02.2015
6	INA-INDUSTRIJA NAFTE d.d.	Avenija V. Hojčevca 10	27759560625	080000604	31X-INA-HR-----T	OPSKRBLJIVAČ PLINOM	080000604-0443/09-1/14	19.05.2014	13.02.2015

HROTE s voditeljima bilančnih skupina, s ponuditeljima energije uravnoteženja na godišnjoj razini, s ponuditeljima energije uravnoteženja na dnevnoj te s operatorom transportnog sustava uređuje međusobna prava i obveze temeljem tipskih Ugovora o reguliranju međusobnih odnosa na tržištu plina koji su sastavni dio Pravila. U 2015 godini zaključeno je ukupno dvadeset i šest (26) ugovora na tržištu plina od toga jedan (1) s operatorom transportnog sustava, šest (6) s ponuditeljima energije uravnoteženja te devetnaest (19) sa voditeljima bilančnih skupina.

Energija uravnoteženja

Ponuditelji energije uravnoteženja svakodnevno dan unaprijed dostavljaju HROTE-u ponudu za energiju uravnoteženja putem Informacijskog sustava pri čemu su kriterij za sastavljanje liste ponuda: cijena, broj ponuđenih blokova energije uravnoteženja (dalje u tekstu: BEU) te vrijeme pristizanja ponude. HROTE svakodnevno dostavlja operatoru transportnog sustava listu ponuda energije uravnoteženja s brojem BEU, mjestima na kojima se nudi (ulazu u sustav skladišta plina, koji je ujedno izlaz iz transportnog sustava, izlazu iz sustava skladišta plina, koji je ujedno ulaz u transportni sustav, izlazu iz transportnog sustava na koji je priključen krajnji kupac, ulazu u transportni sustav iz mreže proizvodnih plinovoda proizvođača prirodnog plina te ulazu iz interkonekcije) te s vremenom odziva za ponude koje nisu na sustavu skladišta plina. Operator transportnog sustava, prema stanju transportnog sustava aktivira pozitivnu ili negativnu energiju uravnoteženju.

HROTE raspodjeljuje ukupan trošak aktivirane energije uravnoteženje na bilančne skupine temeljem podataka iz mjesečnog izvještaja kojeg do 11. dana u mjesecu nakon mjeseca isporuke plina dostavlja operator transportnog sustava, sukladno odredbama Mrežnih pravila transportnog sustava. Za svaku bilančnu skupinu utvrđuje se ukupno pozitivno odstupanje bilančne skupine, ukupno negativno odstupanje bilančne skupine, udio pozitivnog i/ili negativnog odstupanja bilančne skupine u ukupnom pozitivnom/negativnom odstupanju svih bilančnih skupina te se

temjelje udjela vrši obračun troškova energije uravnoteženja. HROTE također vrši obračun energije uravnoteženja za svakog ponuditelja energije uravnoteženja čije su ponude energije uravnoteženja aktivirane.

Utvrđenim preostalim odstupanjem (ukupno pozitivno odstupanje bilančnih skupina i ukupno negativno odstupanje bilančnih skupina izmijenjeno za iznos aktivirane energije uravnoteženja) bilančne skupine trguju putem Informacijskog sustava (dijela vidljivog samo voditeljima bilančne skupine) te se komercijalno uravnotežuju putem bilateralnih ugovora.

Ako voditelji bilančne skupine ne istruguju cjelokupnim preostalim odstupanjem bilančne skupine HROTE provodi obračun preostalog odstupanja bilančne skupine sukladno odredbama Pravila.

HROTE također temeljem dostavljenih podataka i Pravila vrši obračun odstupanja od nominacija za svaku bilančnu skupinu.

Cijena energije uravnoteženja

Od početka 2015 godine u primjeni je nova Metodologija utvrđivanja cijene energije uravnoteženja plinskog sustava (Narodne novine 154/14 – dalje u tekstu: Metodologija) koja se bazira na cijeni plina na plinskoj burzi, konkretno na cijene objavljene na Central European Gas Hub AG (CEGH) za razliku od ranije metodologije koja se bazirala na na cijenama plinskog ulja i mazuta.

Sukladno Metodologiji kojom su utvrđene jednadžba za utvrđivanje cijene energije uravnoteženja plinskog sustav i referentna cijena plina, HROTE utvrđuje cijenu pozitivne energije uravnoteženja i cijenu negativne energije uravnoteženja, mjesečno za plinske dane u narednom mjesecu, prema sljedećim jednadžbama:

$$C_{Eu,POZ,m} = 1,25 * C_{REF,m} \text{ [kn/kWh]},$$

$$C_{Eu,NEG,m} = 0,75 * C_{REF,m} \text{ [kn/kWh]},$$

gdje je:

$C_{Eu,POZ,m}$ – cijena pozitivne energije uravnoteženja za plinske dane u mjesecu m [kn/kWh],

$C_{Eu,NEG,m}$ – cijena negativne energije uravnoteženja za plinske dane u mjesecu m [kn/kWh],

$C_{REF,m}$ – referentna cijena plina za mjesec m [kn/kWh].

Referentna cijena plina izračunava se prema sljedećoj jednadžbi:

$$C_{REF,m} = 0,75 * C_{OVT,m} + 0,25 * C_{CEGH,m} \text{ [kn/kWh]},$$

gdje je:

$C_{REF,m}$ – referentna cijena plina za mjesec m [kn/kWh],

$C_{OVT,m}$ – cijena plina opskrbljivača na veleprodajnom tržištu plina za mjesec m [kn/kWh],

$C_{CEGH,m}$ – cijena plina na plinskoj burzi Central European Gas Hub AG (CEGH) za mjesec m svedena na donju ogrijevnu vrijednost pomoću koeficijenta za pretvorbu $k_{NCV/GCV}$ izražena u [kn/kWh] a koja se odeređuje prema sljedećoj formuli:

$$C_{CEGH,m} = (C_{CEGH,m-1} + 0,5 * (C_{CEGH,m-12} - C_{CEGH,m-13})) * k_{NCV/GCV} * t_{EUR} / 1000 \text{ [kn/kWh]}$$

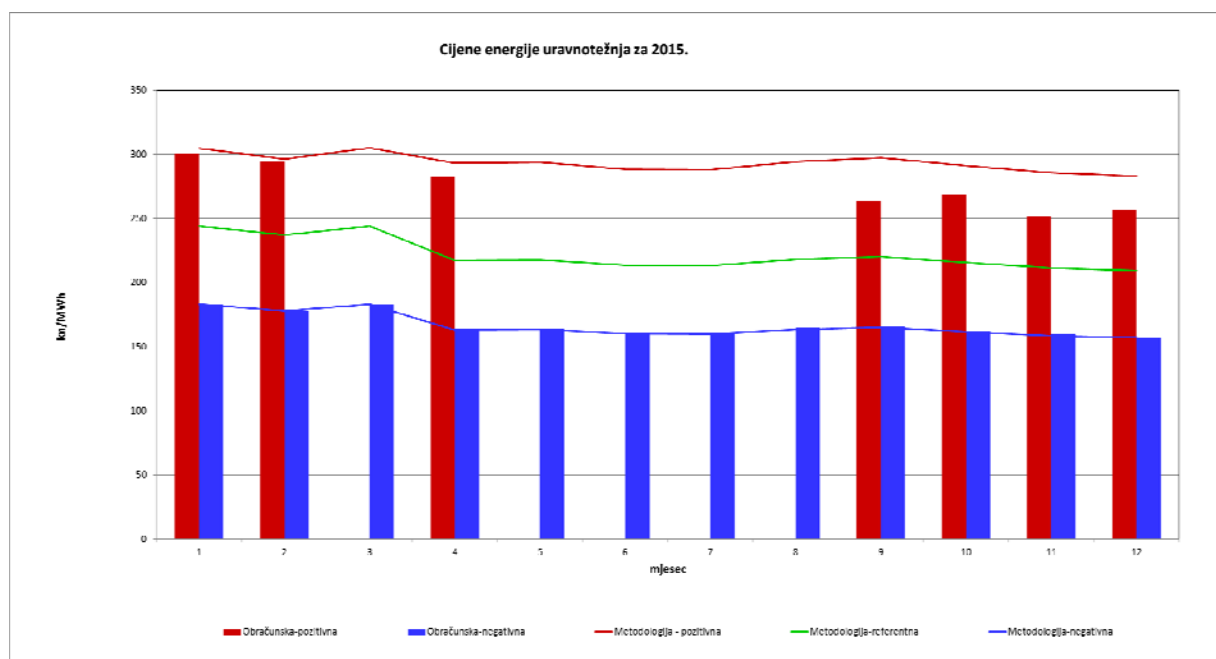
Obračunska cijena energije uravnoteženja

Obračunska cijena energije uravnoteženja za pojedini mjesec određuje se kao prosječna ponderirana cijena ukupno aktivirane energije uravnoteženja u pojedinom mjesecu posebno za pozitivnu i negativnu energiju uravnoteženja zaokružena na četiri decimalna mjesta. Temeljem određene obračunske cijene obračunava se aktivirana energija uravnoteženja za svaku bilančnu skupinu.

Ponuditelji energije uravnoteženja na dnevnoj razini nude ponude energije uravnoteženja po povoljnijim cijenama od cijena utvrđenih Metodologijom.

Slika 1: Tablični i grafički prikaz svih objavljenih cijena energije uravnoteženja

Cijene energije uravnoteženja za 2015. [kn/MWh]					
mjesec	Metodologija			Obračunska (ponderirana)	
	Pozitivna	Referentna	Negativna	Pozitivna	Negativna
1	304,80	243,90	182,90	300,23	183,11
2	296,30	237,00	177,80	294,06	178,14
3	305,10	244,10	183,10	0,00	183,21
4	293,20	217,20	162,90	282,96	163,31
5	293,90	217,70	163,30	0,00	164,50
6	288,20	213,50	160,10	0,00	160,10
7	288,00	213,30	160,00	0,00	160,17
8	294,20	217,90	163,40	0,00	164,75
9	297,30	220,20	165,20	263,80	165,49
10	291,10	215,60	161,70	268,52	161,80
11	285,50	211,50	158,60	251,28	160,25
12	282,80	209,50	157,10	257,22	157,44

6.2.4. Naknada za organiziranje tržišta plina

Sukladno Zakonu o tržištu plina (Narodne novine, br. 40/07, 152/08, 83/09, 114/11) propisano je pravo HROTE-a na naknadu za organiziranje tržišta plina. Prijedlog visine iznosa naknade za organiziranje tržišta plina koju određuje Vlada RH sukladno članku 28. stavak 6. Zakona o energiji („Narodne novine“ broj 68/2001, 177/2004, 76/2007, 152/2008 i 127/2010). HROTE je podnio Zahtjev za naknadu za 2012., a koja je odobrena Odlukom Vlade RH tek u ožujku 2012. godine sa primjenom od 1. travnja 2012. Napominjemo da Odluka u sebi sadrži pogrešku koja se odnosi na mjerne jedinice koje su ispravljene drugom Odlukom, koja je na snazi.

Sukladno Zakonu o tržištu plina (NN 28/13), Naknadu za organiziranje tržišta plina prema prijedlogu HROTE-a, a na temelju opravdanih troškova poslovanja, određuje Agencija odnosno HERA.

U 2015. godine HROTE je temeljem Odluke ostvario ukupni prihod u iznosu od **1.514.341,59 kn.**

Od toga prihod od godišnje naknade organiziranja tržišta plina iznosi **190.000,00 kn**, a prihod od naknade za obračun izmjerenih količina plina na izlazima iz transportnog sustava iznosi **1.324.341,59 kn.**

Tablica 4: Prikupljena naknada u 2015.

Iznos naknade za obračun izmjerenih količina plina		0,0576	[kn/MWh]
Redni broj	Tržišni sudionik	Količina plina izmjerena na izlazima iz transportnog sustava za bilančnu skupinu izražena u jedinici energije (MWh)	Iznos naknade (kn)
UKUPNO 2015.			
1.	CRODUX PLIN d.o.o.	513.779	29.593,67
2.	PRVO PLINARSKO DRUŠTVO d.o.o.	5.117.539	294.770,27
3.	GRADSKA PLINARA ZAGREB - OPSKRBA d.o.o.	141.884	8.172,54
4.	VETROPACK STRAŽA TVORNICA STAKLA d.d.	269.830	15.542,23
5.	ECONGAS d.o.o.	152.295	8.772,17
6.	INCERGO d.o.o.	16.717	962,91
7.	PROENERGY d.o.o.	271.223	15.622,43
8.	MEDIMURJE-PLIN d.o.o.	182.715	10.524,40
9.	GEN-I ZAGREB d.o.o.	454	26,15
10.	HRVATSKA ELEKTROPRIVREDA d.d.	5.880.997	338.745,45
11.	MET Croatia Energy Trade d.o.o.	335.959	19.351,26
12.	TRGOVINA I OPSKRBA ENERAGENTIMA d.o.o.	183.917	10.593,61
13.	HEP-Trgovina d.o.o.	4.434.829	255.446,13
14.	INA - INDUSTRIJA NAFTE d.d.	5.166.195	297.572,85
15.	FERTGAS d.o.o.	0	0,00
16.	RWE Plin d.o.o.	55.284	3.184,37
17.	PETROKEMIJA d.d.	268.423	15.461,15
18.	HEP-Opskrba plinom d.o.o.	0	0,00
19.	PETROL PLIN d.o.o.	0	0,00
Ukupno:		22.992.041	1.324.341,59

Iznos godišnje naknade za organiziranje tržišta plina	10.000,00	[kn]
Ukupno stanje Registra kroz 2015 godinu	Broj tržišnih sudionika	Ukupan iznos naknade (kn)
	19	190.000,00

U Samostalnom odjelu organiziranja tržište plina (dalje u tekstu: Odjel) HROTE-a u 2015. posao su obavljala četiri (4) radnika uz napomenu da je jedan od radnika do rujna bio zaposlen mjera za poticanje zapošljavanja – stručno osposobljavanje za rad bez zasnivanja radnog odnosa. Kao podršku Odjelu, dio određenih poslova obavljaju i Odjel financijskih i računovodstvenih poslova u dijelu koji se odnosi na izdavanje i plaćanje računa te Odjel pravnih poslova i ljudskih potencijala u dijelu koji se odnosi na ugovore koje HROTE ima sa sudionicima na tržištu plina.

6.2.5. Zaključak

Slijedom navedenog može se zaključiti kako je tržište plina u Republici Hrvatskoj organizirano u duhu trećeg energetskeg paketa EU i ostalog EU zakonodavstva. Tržište je potpuno otvoreno i u većem dijelu liberalizirano.

Proizvodnja plina u Republici Hrvatskoj u 2015. godini iznosila je 12.351.417 MWh, što je oko 0,6% više u odnosu na 2014. Ukupna potrošnja plina izmjerena na izlazima iz transportnog sustava iznosi 22.992.041 MWh što je za 3% povećanje u odnosu na 2014. godinu.

Na virtualnoj točki trgovanja u 2015 godini prodano odnosno kupljeno je 12.779.121 MWh plina putem bilateralnih ugovora.

Uspostavljanjem Informacijskog sustava ubrzali su se i pojednostavili pojedini procesi na tržištu plina kako HROTE-u kao operatoru tržišta plina tako i svim sudionicima.

Informacijski sustav u dijelu postupka promjene opskrbljivača postao je centralno mjesto razmjene podataka svih sudionika postupka promjene opskrbljivača koji je propisan Općim uvjetima opskrbe plinom. U 2015. godini provedeno je 614 promjena opskrbljivača za 1.130 obračunskih mjernih mjesta (dalje u tekstu OMM), dok je prekinuto 666 zahtjeva za 861 OMM. Tijekom korištenja informacijskog sustava u ovom dijelu uočeni su nedostaci koji se nisu mogli predvidjeti u fazi kreiranja sustava niti se mogla predvidjeti mogućnost zlouporabe pojedinih sudionika. HROTE u dogovoru s HERA-om pristupio definiranju i realizaciji mehanizma sigurnosti kako bi se otklonili uočene nedostatci i boljšalo funkcioniranje.

Primjenom novog modela tržišta plina odnosno uravnoteženja plinskog sustava uvela se raspodjela stvarno utrošene energije uravnoteženja i obračun stvarnih troškova za razliku od ranijeg takozvanog „modela penalizacije“. Navedeno nužno ne podrazumijeva manje troškove već tržišno vrednovanje istih. Uvođenjem ponuditelja energije uravnoteženja na dnevnoj razini otvorena je mogućnost postizanja povoljnije cijene energije uravnoteženja u odnosu na cijenu određenu Metodologijom. Također je pružena mogućnost svim bilančnim skupinama za bolje uravnoteženje svojih portfelja trgovanjem na virtualnoj točki također unutar plinskog dana. Ovo se pogotovo odnosi na bilančne skupine koje nemaju zakupljene kapaciteta na sustavu skladišta plina.

Implementirani Informacijski sustav pojednostavljuje postupak zaprimanja ponuda energije uravnoteženja na dnevnoj razini i formiranja dnevnih lista ponuda te pruža mogućnost komercijalnog uravnoteženja bilančnih skupina trgovanjem utvrđenim preostalim odstupanjem. Putem informacijskog sustava izrađuju se dnevna izvješća o aktiviranoj energiji uravnoteženja te

dnevnim ponudama energije uravnoteženja koja se generiraju na web stranici HROTE-a i dostupna su svim sudionicima tržišta plina.

HROTE kao operator tržišta plina od kolovoza je uključen u radni tim za implementaciju Uredbe Komisije (EU) br 312/2014 o uspostavljanju mrežnih pravila o uravnoteženju plina transportnih mreža. Obveza HROTE-a je uspostava trgovinske platforme te izrada novog modela tržišta usklađenog sa svim odredbama Uredbe. Postojeći model uravnoteženja je dobra podloga za daljnji razvoj i usklađenje. Trgovinska platforma predstavlja elektroničku platformu, pomoću koje sudionici razmjene mogu objavljivati i prihvaćati ponude za kupnju i ponude za prodaju plina koji je potreban da bi se moglo odgovoriti na kratkotrajne promjene u potražnji i ponudi plina i na kojoj operater transportnog sustava trguje radi poduzimanja radnji uravnoteženja.

Obzirom na obaveze i ulaganja koja su bila u 2015 godini te ulaganja koja se očekuju u 2016. godini u svrhu unapređenja postojećeg informacijskog sustava kao i uspostavljanja trgovinske platforme, sredstva prikupljena od naknade za uslugu organiziranja tržišta plina (iznosi definirani u postojećoj Odlukom Vlade RH iz 2012. godine) neće biti dovoljna za realizaciju navedenog. Zahtjev za povećanje iznosa naknade za uslugu organiziranje tržišta sa svim financijskim i naturalnim podacima upućen je HERA-i i u postupku je rješavanja.

Poteškoće u razvoju i funkcioniranju tržišta i dalje se odnose na slabu pripremljenost sustava mjerenjem i prijenosom podataka o količinama plina koji ulazi i izlazi iz sustava, što se posebno odnosi na distribucijske sustave. Za daljnji razvoj hrvatskog tržišta plina nužno izraditi standardne dijagrame opterećenja (operatori distribucijskih sustava) te definirati dozvoljenu razliku mjerenja.

S ciljem unaprjeđenja suradnje između svih nadležnih institucija i subjekata uključenih u tržište plina predlaže se daljnji rad na poboljšanju njihove međusobne komunikacije, razmjene podataka i informacija.

6.3. SUSTAV POTICANJA PROIZVODNJE ELEKTRIČNE ENERGIJE IZ OBNOVLJIVIH IZVORA ENERGIJE I KOGENERACIJE

Sustav poticanja proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora energije i kogeneracije (u daljnjem tekstu: sustav poticanja OIEiK) provodi se od 1. srpnja 2007. godine. Tijekom 2015. godine sustav poticanja je bio reguliran sljedećim podzakonskim aktima:

- **Tarifni sustav za proizvodnju električne energije iz obnovljivih izvora energije i kogeneracije:**
 1. „Narodne novine“, broj: 33/07 – u daljnjem tekstu: Tarifni sustav (NN 33/07)
 2. „Narodne novine“, broj: 63/12, 121/12 i 144/12 – u daljnjem tekstu: Tarifni sustav (NN 63/12)
 3. „Narodne novine“, broj: 133/13, 151/13, 20/14, 107/14 i 100/15 – u daljnjem tekstu: Tarifni sustav (NN 133/13)

- **Uredba o minimalnom udjelu električne energije proizvedene iz obnovljivih izvora energije i kogeneracije čija se proizvodnja potiče**, („Narodne novine“, broj: 33/07 i 8/11 – u daljnjem tekstu: Uredba o minimalnom udjelu)

- **Uredba o prestanku važenja Uredbe o minimalnom udjelu električne energije proizvedene iz obnovljivih izvora energije i kogeneracije čija se proizvodnja potiče**, („Narodne novine“, broj: 16/14 – u daljnjem tekstu: Uredba o prestanku važenja Uredbe o minimalnom udjelu)

- **Uredba o naknadama za poticanje proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora energije i kogeneracije:**
 1. „Narodne novine“, broj: 33/07, 133/07, 155/08, 155/09, 8/11 i 144/11 – u daljnjem tekstu: Uredba o naknadama (NN 33/07)
 2. „Narodne novine“, broj: 128/13 – u daljnjem tekstu: Uredba o naknadama (NN 128/13)

- **Pravilnik o korištenju obnovljivih izvora energije i kogeneracije:**
 1. „Narodne novine“, broj: 67/07 – u daljnjem tekstu: Pravilnik o korištenju OIEiK (NN 67/07)
 2. „Narodne novine“, broj: 88/12 – u daljnjem tekstu: Pravilnik o korištenju OIEiK (NN 88/12)

- **Pravilnik o stjecanju statusa povlaštenog proizvođača električne energije:**
 1. „Narodne novine“, broj: 67/07 i 35/11 – u daljnjem tekstu: Pravilnik o stjecanju statusa (NN 67/07)
 2. „Narodne novine“, broj: 88/12 – u daljnjem tekstu: Pravilnik o stjecanju statusa (NN 88/12)
 3. „Narodne novine“, broj: 132/13, 81/14, 93/14, 24/15, 99/15 i 110/15 – u daljnjem tekstu: Pravilnik o stjecanju statusa (NN 132/13)

U skladu sa sektorskim ciljevima i trajektorijama Nacionalnog akcijskog plana u 2015. godini Vlada Republike Hrvatske je donijela izmjene i dopune Tarifnog sustava (NN 100/15).

Izmjenama Tarifnog sustava određeno je novo ograničenje snage za sklapanje ugovora o otkupu za određene tehnologije kako slijedi:

Tablica 1: ograničenje za sklapanje ugovora o otkupu za određene tehnologije prema Tarifnom sustavu za proizvodnju električne energije iz obnovljivih izvora energije i kogeneracije (NN 100/15)

Tehnologija		Kvota (MW)
Hidroelektrane ≤ 10 MW		35
Geotermalne elektrane		30
Vjetroelektrane		744
Elektrane na biomasu	Kruta biomasa uključuje biomasu iz šumarstva, poljoprivrede i otpada	120
	Bioplin uključuje i deponijski plin i plin iz postrojenja za pročišćavanje otpadnih voda	70

HROTE je u 2015. godini zaprimio ukupno 264 zahtjeva za sklapanje ugovora o otkupu električne energije za nova proizvodna postrojenja, prikazane u sljedećoj tablici.

Tablica 2: Popis zaprimljenih zahtjeva za sklapanje ugovora o otkupu u 2015. godini

TEHNOLOGIJA	Broj postrojenja
Sunčane elektrane	153
Hidroelektrane	7
Elektrane na biomasu	67
Elektrane na bioplin	35
Vjetroelektrane	1
Kogeneracijska postrojenja	1
UKUPNO:	264

Svi naprijed navedeni zahtjevi za sklapanje ugovora o otkupu električne energije, rješavani su sukladno odredbama Zakona o tržištu električne energije, Tarifnog sustava za proizvodnju električne energije iz OIEiK te Zakona o općem upravnom postupku.

HROTE je u 2015. godini sklapao ugovore o otkupu električne električne energije iz grupa gore navedenih tehnologija za koja nije bilo dosegnuto ograničenje za sklapanje sukladno odredbama Tarifnog sustava (NN 133/13), odnosno sve dok ukupna snaga postrojenja nije dosegnula vrijednosti iz članka 20. određenim izmjenama Tarifnog sustava (NN 100/15). U tom smislu,

HROTE je početkom 2015. godine počeo izdavati rješenja o usvajanju zahtjeva za sklapanje ugovora za pristigle zahtjeve, a po pravomoćnosti rješenja (15 dana od dana izdavanja ili odricanjem od prava na žalbu), pristupilo se sklapanju ugovora. Ukoliko su neki od podnesenih zahtjeva bili nepotpuni ili nejasni, HROTE je od nositelja projekata zaključkom zatražio dopunu dokumentacije u roku od 8 dana od dana zaprimanja (sukladno Zakonu o općem upravnom postupku). HROTE je redovito, svaki tjedan, na svojoj internetskoj stranici objavljuvao liste sklopljenih ugovora s nositeljima projekata te liste aktiviranih ugovora s povlaštenim proizvođačima koji su ušli u trajni pogon.

U 2015. godini HROTE je sklopio 66 ugovora o otkupu električne energije ukupne priključne snage 80,966 MW.

Tablica 3: Broj i instalirana snaga sklopljenih ugovora o otkupu električne energije u 2015. godini

TEHNOLOGIJA	Broj	Instalirana snaga (kW)
Hidroelektrane	6	3.124
Elektrane na biomasu	38	55.043
Elektrane na bioplin	22	22.799
UKUPNO:	66	80.966

Kada je dosegnuta predviđena vrijednost za elektrane na biomasu (120 MW), HROTE je sve ostale zahtjeve odbio rješenjem ili tražio nadopunu zaključcima te je do kraja siječnja 2016. godine dostavio nositeljima projekata rješenja o odbijanju zahtjeva, s pravom na podnošenje žalbe Ministarstvu gospodarstva.

Tablica 4: Rješenja o odbijanju zahtjeva za sklapanje ugovora o otkupu električne energije za elektrane na biomasu

Rješenja o odbijanju za elektrane na biomasu	
Broj rješenja o odbijanju	25
Instalirana snaga rješenja o odbijanju (kW)	50.149

Od početka uspostave sustava poticanja proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora energije i kogeneracije u RH (srpanj 2007. godine) do kraja 2015. godine HROTE je sklopio ukupno **1.444 ugovora o otkupu električne energije** iz postrojenja koja koriste obnovljive izvore energije i kogeneracijskih postrojenja i to:

- (i) **195 ugovora o otkupu električne energije** po odredbama Tarifnog sustava (NN 33/07),
- (ii) **932 ugovora o otkupu električne energije** po odredbama Tarifnog sustava (NN 63/12) i
- (iii) **317 ugovora o otkupu električne energije** po odredbama Tarifnog sustava (NN 133/13).

Do dana 31. prosinca 2015. godine **1274 ugovora je stupilo na snagu**, što znači da je za 1274 postrojenja povlaštenih proizvođača HROTE isplaćivao poticajnu cijenu za isporučenu električnu energiju, i to za:

- (i) **179 postrojenja povlaštenih proizvođača** po odredbama Tarifnog sustava (NN 33/07),
- (ii) **843 postrojenja povlaštenih proizvođača** po odredbama Tarifnog sustava (NN 63/12) i
- (iii) **252 postrojenja povlaštenih proizvođača** po odredbama Tarifnog sustava (NN 133/13).

Tablica 5: Broj i ukupno instalirana snaga svih aktiviranih ugovora o otkupu električne energije po tehnologijama do 31.12.2015., elektrane na mreži

Povlašteni proizvođači	Broj elektrana	Instalirana snaga (kW)
Vjetroelektrane	18	383.750
Sunčane elektrane	1213	43.985
Hidroelektrane	8	2.987
Elektrane na biomasu	10	24.585
Elektrane na bioplin	18	20.934
Kogeneracijska postrojenja	5	13.293
Elektrane na deponijski plin	1	3.000
Elektrane na plin iz postrojenja za pročišćavanje otpadnih voda	1	2.500
UKUPNO:	1274	495.034

Prema Tablici 5. **1.269** postrojenja koriste obnovljive izvore energije ukupne instalirane snage **481.741 kW** dok je **5** kogeneracijskih postrojenja ukupne instalirane snage **13.293 kW**. Navedeno znači da su na hrvatski elektroenergetski sustav na dan 31. prosinca 2015. godine bile priključene 1.274 elektrane koje koriste obnovljive izvore energije i kogeneracije ukupne instalirane snage **495.034 kW**.

Popis svih ugovora o otkupu električne energije koji su stupili na snagu u 2015. godini prikazan je po tehnologijama u Tablici 6.

Tablica 6: Broj i ukupno instalirana snaga svih aktiviranih ugovora o otkupu električne energije u 2015. godini po tehnologijama

TEHNOLOGIJA	Broj	Instalirana snaga (kW)
Vjetroelektrane	2	44.500
Sunčane elektrane	191	10.470
Hidroelektrane	2	1.505
Elektrane na biomasu	6	16.895
Elektrane na bioplin	6	8.799
Kogeneracijska postrojenja	0	-
Elektrane na deponijski plin	0	964
Elektrane na plin iz postrojenja za pročišćavanje otpadnih voda	0	-
UKUPNO:	207	83.133

HROTE s danom 31. prosinca 2015. godine imao potpisano ukupno 121 ugovor o otkupu ukupne priključne snage 507.919 kW s nositeljima projekata koji još nisu stekli status povlaštenog proizvođača električne energije za svoja postrojenja, a čiji ulazak u sustav poticanja ovisi o ishodu Rješenja o stjecanju statusa povlaštenog proizvođača električne energije ili stjecanju prava na trajno priključenje (za jednostavne građevine).

Tablica 7: Nositelj projekata, stanje na dan 31.12.2015. godine

Tehnologija	Nositelji projekta br.elektrana	Nositelji projekta instalirana snaga (kW)
Vjetroelektrane	11	360.200
Sunčane elektrane	16	10.995
Hidroelektrane	10	4.932
Elektrane na biomasu	54	93.758
Elektrane na bioplin	29	28.034
Kogeneracijska postrojenja	0	0
Geotermalne elektrane	1	10.000
Elektrane na deponijski plin	0	0
Elektrane na plin iz postrojenja za pročišćavanje otpadnih voda	0	0
UKUPNO:	121	507.919

Osim 66 novih ugovora o otkupu sklopljenih po odredbama Tarifnog sustava (NN 133/13), HROTE je u 2015. godini sklopio i 61 ugovor o prijenosu ugovora o otkupu kojima su promijenjeni nositelji projekata i povlaštene proizvođači za postrojenja, 12 dodatka ugovoru o otkupu kojima su izmjenjene odredbe osnovnog ugovora o otkupu te je raskinuo 22 ugovora o otkupu električne energije.

6.3.1. Opis sustava poticanja

Poticajna cijena po kojoj HROTE plaća povlaštenom proizvođaču za električnu energiju isporučenu u elektroenergetski sustav isplaćuje se iz sredstava koje prikuplja HROTE s dva osnova:

- **sredstva prikupljena temeljem obveze svakog opskrbljivača da preuzme (otkupi) dio električne energije proizvedene iz obnovljivih izvora energije i kogeneracije, ovisno o njegovom udjelu u ukupnoj opskrbi.**

Temeljem Tarifnog sustava (NN 133/13) opskrbljivači su dužni preuzimati električnu energiju proizvedenu od strane povlaštenih proizvođača u sustavu poticanja, proporcionalno njihovom udjelu u ukupnoj opskrbi električnom energijom u Republici Hrvatskoj, po referentnoj cijeni važećoj u obračunskom razdoblju. Tarifnim sustavom (NN 133/13) određen je iznos referentne cijene u iznosu važeće tarifne stavke za radnu energiju po jedinstvenoj dnevnoj tarifi za opskrbu električnom energijom u okviru univerzalne usluge, tarifni model Plavi čiji je iznos određen člankom 39. stavkom 2. točkom 1. Metodologije za određivanje iznosa tarifnih stavki za opskrbu električnom energijom u okviru univerzalne usluge (»Narodne novine«, broj 116/13). U 2014. godini je referentna cijena iznosila 0,53 kn/kWh.

- **sredstva prikupljena s osnove naknade za poticanje**

HROTE sklapa ugovor sa svim opskrbljivačima te im fakturira mjesečni iznos za naknadu za poticanje, ovisno o potrošnji njihovih kupaca. Opskrbljivači prikupljaju navedenu naknadu od svih svojih kupaca u iznosu definiranom Uredbom o naknadama (NN 128/13).

Uredbom o naknadama (NN 128/13) određen je iznos naknada za poticanje OIEiK u iznosu od **0,035 kn/kWh** za sve kupce, osim za kupce za kupce električne energije koji su sukladno zakonu kojim se uređuje zaštita zraka, obveznici ishođenja dozvole za emisije stakleničkih plinova i za njih je određen iznos naknade od **0,005 kn/kWh**.

Uredbom o naknadama (NN 128/13) propisano je namjensko trošenje prikupljenih sredstava naknade za poticanje za:

- isplatu poticajne cijene povlaštenim proizvođačima električne energije u sustavu poticanja za električnu energiju isporučenu u elektroenergetski sustav iz postrojenja povlaštenih proizvođača, koja koriste obnovljive izvore energije i iz kogeneracijskih postrojenja,
- financiranje poslova koje HROTE obavlja u sustavu poticanja.

6.3.2. Prikupljanje sredstava s osnova naknade za poticanje proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora energije i kogeneracije

Tijekom 2015. godine na hrvatskom tržištu električne energije bilo je aktivno **sedamnaest (17) opskrbljivača**, a od toga je jedanast (11) imalo evidentiranu potrošnju krajnjih kupaca. Iz Tablice 3. je vidljivo da su opskrbljivači u 2015. godini ukupno prodali električne energije u iznosu od **15.454.904.378 kWh**.

Najveći udio u ukupnoj opskrbi električnom energijom u RH su i dalje HEP-Opskrba d.o.o. i HEP-ODS d.o.o. koji zajedno čine 84,58% opskrbe na godišnjoj razini.

Na ime naknade za poticanje u razdoblju od 01. siječnja do 31. prosinca 2015. godine ukupna obveza opskrbljivača je iznosila **524.920.257,11** kuna (bez PDV-a).

6.3.3. Prikupljanje sredstava s osnova prodaje udjela otkupljene električne energije opskrbljivačima

Temeljem Tarifnog sustava (NN 133/13) opskrbljivači su dužni preuzimati električnu energiju proizvedenu od strane povlaštenih proizvođača u sustavu poticanja, proporcionalno njihovom udjelu u ukupnoj opskrbi električnom energijom u Republici Hrvatskoj kojega određuje HROTE temeljem dobivenih podataka od operatora prijenosnog i operatora distribucijskog sustava.

Temeljem učešća u ostvarenoj prodaji električne energije u RH i udjela u ostvarenoj proizvodnji povlaštenih proizvođača, izrađuju se rasporedi preuzimanja za svakog opskrbljivača u formatu koji je definiran, na način dodjele ostvarene količine električne energije iz prethodnog razdoblja (s vremenskim pomakom od 3 mjeseca).

Opskrbljivači su s osnova preuzimanja udjela električne energije koju su u 2015. godini isporučili povlašteni proizvođači preuzeli iz obnovljivih izvora energije 1.085.986.582 kWh, a iz kogeneracije 7.928.773 kWh i za to uplatili na račun HROTE-a 579.775.138,15 kn (bez PDV-a).

6.3.4. Isplata poticajne cijene povlaštenim proizvođačima

Prema visinama tarifnih stavki iz Tarifnog sustava (NN 33/07), Tarifnog sustava (NN 63/12) i Tarifnog sustava (NN 133/13), vršio se obračun isplate poticajne cijene povlaštenim proizvođačima koji su sklopili ugovor o otkupu električne energije temeljem tih tarifnih sustava.

Poticajne cijene prema kojima se vršio obračun poticaja za 2015. određene su sukladno odredbama Tarifnih sustava temeljem kojih su ugovori o otkupu sklopljeni na način da se izvršila korekcija prema Indeksu potrošačkih cijena (IPC) za prethodnu godinu kojeg, HROTE-u, službeno dostavlja Državni zavod za statistiku. IPC -0,2% za 2014. godinu temeljem kojeg je vršena korekcija cijena za 2015. godinu nije utjecao na visine poticajnih cijena za postrojenja za koja su ugovori o otkupu sklopljeni prema Tarifnom sustavu (NN 63/12) i Tarifnom sustavu (NN 133/13). Bez obzira što je IPC od -0,2% bio dosta nizak imao je utjecaj na poticajne cijene za postrojenja za koja su ugovori o otkupu sklopljeni prema Tarifnom sustavu (NN 33/07) te je sukladno izračunatim iznosima korekcije izvršeno umanjeње poticajnih cijena za 2015. godinu za postrojenja za koja su ugovori o otkupu sklopljeni prema tom Tarifnom sustavu.

Svi instalirani proizvodni kapaciteti obnovljivih izvora energije i kogeneracije u 2015. godini ukupne instalirane snage 495.034 kW, proizveli su 1.093.915.355 kWh.

Na ime isplate poticaja u razdoblju od 01. siječnja do 31. prosinca 2015. godine ukupno je isplaćeno 1.038.735.456,28 kn (bez PDV-a).

6.3.5. Zaključak

U 2015. godini zabilježen je trend porasta proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora energije i kogeneracije iz sustava poticanja, što je rezultat ulaska u pogon novih postrojenja tijekom 2015. godine.

Od ukupno proizvedene električne energije iz obnovljivih izvora energije i kogeneracije u postrojenjima obnovljivih izvora energije proizvedeno je **1.085.986.582 kWh** ili 99,28 %, a u postrojenjima mikro, male i srednje kogeneracije **7.928.773 kWh** ili 0,72 %. Do konca 2015. godine u trajnom priključku na elektroenergetskoj mreži se nalazilo 18 vjetroelektrana s ukupnom instaliranom snagom 383,750 MW koje su proizvele 782.212.137 kWh. Najveći udio proizvodnje električne energije u ukupnoj proizvodnji električne energije iz svih postrojenja različitih tehnologija obnovljivih izvora energije i kogeneracije je iz vjetroelektrana (72%).

Tijekom 2015. godine na elektroenergetsku mrežu je priključeno 207 novih postrojenja u trajnom pogonu ukupne instalirane snage 83,133 MW iz postrojenja koja koriste obnovljive izvore energije i kogeneracijska postrojenja.

Dana 1. siječnja 2014. godine stupio je na snagu Tarifni sustav (NN 133/13), temeljem kojeg su se sklapali novi ugovori o otkupu električne energije od povlaštenih proizvođača. Zbog navedenih promjena u podzakonskim aktima isplata poticaja u 2015. godini se vršila za povlaštene proizvođače prema visinama tarifnih stavki iz Tarifnog sustava (NN 33/07) - ukupno 179, za povlaštene proizvođače prema visinama tarifnih stavki iz Tarifnog sustava (NN 63/12) - ukupno 843 i za povlaštene proizvođače prema visinama tarifnih stavki iz Tarifnog sustava (NN 133/13, 151/13, 20/14 i 107/14) - ukupno 45. Od početka uspostave sustava poticanja proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora energije i kogeneracije u RH (srpanj 2007. godine) do kraja 2015. godine HROTE je sklopio ukupno 1.444 ugovora o otkupu električne energije iz postrojenja koja koriste obnovljive izvore energije i kogeneracijska postrojenja. Od toga je u 2015. godini sklopljeno 66 ugovora ukupne instalirane snage 80,966 MW temeljem Tarifnog sustava (NN 133/13).

Temeljem članka 4. stavak 1. i 2. Uredbe o naknadama sredstva prikupljena iz naknade za poticanje koriste se i za financiranje poslova koje HROTE obavlja u sustavu poticanja proizvodnje električne energije iz postrojenja koja koriste obnovljive izvore energije i kogeneracijskih postrojenja. Ministarstvo gospodarstva utvrđuje iznos te nadzire obračun, isplatu i trošenje tih sredstava. U skladu sa dostavljenim Poslovnim planom HROTE-a za 2015. godinu i Prijedlogom iznosa za financiranje poslovanja u sustavu poticanja proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora energije i kogeneracije, Ministarstvo gospodarstva dalo je suglasnost na Prijedlog naknada iz kojih se financira poslovanje HROTE-a od dana 2. ožujka 2015. godine (KLASA: 400-09/15-01/01, URBROJ: 251-544-06-15-1) na predloženi iznos za pokriće opravdanih troškova rada HROTE-a u sustavu poticanja proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora energije i kogeneracije za 2015. godinu u iznosu od 6.000.000,00 kn.

U Godišnjem izvještaju za 2013. godinu HROTE je upozorio na negativan trend u odnosu na prikupljena i isplaćena sredstva u sustavu poticanja OIEiK. Povećanje iznosa naknade s 0,005 kn/kWh na 0,035 kn/kWh omogućena je nesmetana isplata poticaja za sve povlaštene proizvođače koji su bili u sustavu poticanja u 2015. godini.

HROTE je u 2015. godini od opskrbljivača prikupio ukupno sredstva od naknade za poticanje iz prodaje električne energije krajnjim kupcima u iznosu od **524.920.257,11** kn i od preuzimanja odgovarajućeg udjela proizvedene električne energije od povlaštenih proizvođača u iznosu od **579.775.138,15** kn, a isplatio poticaje povlaštenim proizvođačima u ukupnom iznosu od **1.038.735.456,28** kn.

Potraživanje HROTE-a na dan pisanja ovog izvještaja (veljača 2016.) odnosno dugovanje opskrbljivača na ime sredstava od naknade za poticanje i na ime sredstava od preuzimanja odgovarajućeg udjela je od:

- KORLEA d.o.o. 962.304,64 kn

Kada se zbroje

(I) ukupno prikupljena sredstva od opskrbljivača s naslova naknade za poticanje u 2015. godini i
 (II) ukupno prikupljena sredstva od opskrbljivača s naslova prodaje pripadajućeg udjela preuzete električne energije od povlaštenih proizvođača u 2015. godini

i kada se od toga iznosa oduzmu

(III) ukupno isplaćeni poticaji povlaštenim proizvođačima u 2015. godini i
 (IV) sredstva za financiranje poslova HROTE u sustavu poticanja obnovljivih izvora energije i kogeneracije što predstavlja suficit od 59.959.938,98 kn u sustavu poticanja OIEiK u 2015. godini.

Pregled fakturiranih iznosa u sustavu poticanja u 2015. godini (iznosi u kn, bez PDV-a)

Tablica 8: Prihodi i rashodi u sustavu poticanja obnovljivih izvora energije i kogeneracije u 2015. godini

OBVEZE OPSKRBLJIVAČA		OBVEZE HROTE-a		RAZLIKA
Prikupljena sredstva s naslova naknade za poticanje (kn)	Prikupljena sredstva s naslova prodane električne energije opskrbljivačima (kn)	Isplaćeni poticaji povlaštenim proizvođačima (kn)	Sredstva za financiranje poslova HROTE u sustavu poticanja OIEiK (kn)	(I.+ II.)-(III.+IV.) (kn)
I.	II.	III.	IV.	VII.
524.920.257,11	579.775.138,15	1.038.735.456,28	6.000.000,00	59.959.938,98

HROTE je tijekom 2015. godine uredno podmirivao sve svoje propisane obveze u sustavu poticanja proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora energije i kogeneracije.

I u 2015. godini iskustvo u vođenju operativnih poslovnih procesa u Odjelu provedbe postupka ugovaranja, zbog primjene postupaka ugovaranja s povlaštenim proizvođačima sukladno pravnim procedurama iz Zakona o općem upravnom postupku, pokazalo je potrebu za većim zalaganjem pravnih eksperata u ovom području, pa bi bilo učinkovito za nesmetano vođenje sustava poticanja OIEiK i provedbe Zakona o obnovljivim izvorima energije i visokoučinkovitoj kogeneraciji (dalje: Zakon OIEiVUK) zapošljavanje jednog (1) zaposlenika pravne struke, a koji će svakodnevno aktivno sudjelovati u procesima sklapanja ugovora o otkupu u sustavu poticanja OIEiK sukladno Zakonu o općem upravnom postupku i administrativnim procedurama iz Zakona OIEiVUK.

6.4. SUSTAV POTICANJA PROIZVODNJE BIOGORIVA ZA PRIJEVOZ

Vežano na aktivnosti koje je HROTE imao u prethodnim godinama, u okviru vođenja sustava poticaja za biogoriva, isti je 9. siječnja 2015. godine, uputilo dopis MINGO-u kojim je zatraženo očitovanje po pitanju daljnje uloge i aktivnosti na području poticanja proizvodnje biogoriva HROTE-a i u 2015. godini. S obzirom na to, da do dana izrade ovog izvještaja, MINGO nije dostavio svoj službeni odgovor odnosno uputu za daljnje postupanje, predviđa se da u tom dijelu HROTE neće biti uključen i u 2015. godini, na način kao što to proizlazi iz nacрта prijedloga Zakona o obnovljivim izvorima energije i kogeneracije te isto nije niti predviđeno Planom.

6.5. SUSTAV JAMSTVA PODRIJETLA

6.4.1. Opis sustava jamstva podrijetla

Direktivom 2009/28/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 23. travnja 2009. o promicanju uporabe energije iz obnovljivih izvora energije i dopuni te naknadnom ukidanju Direktive 2001/77/EZ i Direktive 2003/30/EZ uvedena je obveza uspostavljanja sustava jamstva podrijetla i to izričito u svrhu objavljivanja podataka o primarnom izvoru energije (eng. *disclosure*) kako je navedeno u Direktivom 2009/72/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 13. srpnja 2009. o zajedničkim pravilima za unutarnje tržište električne energije kojom se ukida Direktiva 2003/54/EZ.

Regulatorni okvir za implementaciju sustava jamstva podrijetla definiran je Zakonom o energiji („Narodne novine“ broj 120/12 i 14/14) koji određuje da se za potrebe dokazivanja udjela energije proizvedene iz pojedinih izvora energije krajnjim kupcima uvodi sustav jamstva podrijetla energije. Zakon o tržištu električne energije („Narodne novine“, broj 22/13) određuje da je HRVATSKI OPERATOR TRŽIŠTA ENERGIJE d.o.o. (HROTE) odgovoran za izdavanje jamstva podrijetla električne energije te za uspostavu i vođenje registra jamstava podrijetla električne energije (u daljnjem tekstu: Registar). Uredbom o uspostavi sustava jamstva podrijetla električne energije („Narodne novine“, broj 84/13 i 20/14) (u daljnjem tekstu: Uredba) i Pravilima o korištenju registra jamstava podrijetla električne energije (u daljnjem tekstu: Pravila) detaljnije se regulira sustav jamstva podrijetla.

Jamstvo podrijetla (eng. *Guarantees of Origin – GO*) je elektronička isprava sa svrhom dokazivanja podrijetla energije kupcu na način da je određeni udio električne energije koju koristi za svoju potrošnju proizveden iz određenog primarnog izvora energije i treba biti standardizirane veličine od 1 MWh. Jamstvo podrijetla se izdaje ili za proizvedenu električnu energiju iz postrojenja koje koristi obnovljivi izvor energije ili iz visokoučinkovitog kogeneracijskog postrojenja, isključivo na zahtjev povlaštenog proizvođača. Povlaštenu proizvođači u sustavu poticanja i koja imaju pravo na poticajnu cijenu nemaju pravo na sudjelovanje u sustavu jamstva podrijetla.

Organizacija Association of Issuing Bodies (AIB) regulira europski sustav certificiranja energije – EECS, kojoj se HROTE pridružio kao punopravan član 23. svibnja 2014. godine. Nacionalni protokol implementacije sustava jamstva podrijetla mora biti napisan u skladu s EECS pravilima, nacionalnim zakonima i operativnim procedurama. Organizacija svake godine izrađuje godišnje izvješće za prethodnu godinu o radu organizacije i radu tijela za izdavanje jamstva podrijetla - članova promatrača i članova s punopravnim članstvom.

6.4.2. Troškovi i naknade u sustavu jamstva podrijetla

Uredbom su predviđene sljedeće obveze troškova sudionika sustava jamstva podrijetla, na način pokrivanja opravdanih troškova vođenja Registra:

- (i) obveza korisnika Registra za plaćanje godišnje naknade za vođenje korisničkog računa;
- (ii) obveza plaćanja godišnje naknade po registriranom proizvodnom postrojenju u registru;
- (iii) obvezu plaćanja naknade za izdavanje jamstva podrijetla i
- (iv) obvezu plaćanja naknade za transakcije uvoza i izvoza jamstava podrijetla.

Sukladno Uredbi visine predmetnih naknada određuje Hrvatska energetska regulatorna agencija (HERA) na prijedlog HROTE-a, a uz prethodnu suglasnost Ministarstva gospodarstva.

Tablica 9: Popis naknada za Registar jamstava podrijetla

FIKSNE NAKNADE (godišnje)	NAKNADE (kn)
Godišnja naknada za vođenje računa (opskrbljivač/trgovac)	10.000
Godišnja naknada za vođenje računa (proizvođač)	5.000
Godišnja naknada za vođenje računa (proizvođač čija je ukupna instalirana snaga svih postrojenja u Registru < 0,5 MW)	100
Godišnja naknada po proizvodnom postrojenju > 10 MW	18.000
Godišnja naknada po proizvodnom postrojenju > 5 MW <= 10 MW	8.000
Godišnja naknada po proizvodnom postrojenju > 1 MW <= 5 MW	500
Godišnja naknada po proizvodnom postrojenju > 300 kW <= 1 MW	200
Godišnja naknada po proizvodnom postrojenju > 30 kW <= 300 kW	100
Godišnja naknada po proizvodnom postrojenju <= 30 kW	50
VARIJABILNE NAKNADE (kn/1 MWh)	
Izdavanje jamstva podrijetla	0,23
Uvoz jamstva podrijetla	0,23
Izvoz jamstva podrijetla	0,23

Iznosi varijabilnih naknada iznose jednako za sve 3 naknade (za izdavanje i za transakcije jamstava podrijetla), odnosno 0,23 kn/MWh.

Ova varijanta je izabrane kao izgledna radi očekivanog broja registriranih korisnika Registra i broja postrojenja za koja će se izdavati jamstva podrijetla te analize pokretanja nove djelatnosti u HROTE-u, Odjel za sustav poticanja obnovljivih izvora energije i kogeneracije – vođenja Registra.

Do kraja 2015. godine u Registru su registrirana četiri opskrbljivača i jedan proizvođač električne energije, prikazano u sljedećoj tablici.

Tablica 10: Popis registriranih korisnika u Registru jamstava podrijetla u 2015. godini

Datum sklapanja ugovora o korištenju Registra	Korisnik	Djelatnosti korisničkog računa
21.4.2015.	HEP-Opskrba d.o.o.	Opskrbljivač
21.5.2015.	GEN-I Zagreb d.o.o.	Opskrbljivač
17.8.2015.	Proenergy d.o.o.	Opskrbljivač
20.10.2015.	RWE ENERGIJA d.o.o.	Opskrbljivač
27.10.2015.	HEP-Proizvodnja d.o.o.	Proizvođač

Od registriranih korisnika u 2015. su ostvareni prihodi prikazani u sljedećoj tablici.

Tablica 11: Prihodi u Registru jamstava podrijetla u 2015. godini

Mjesec	Naknada po računu		Naknade po postrojenju
	Godišnji iznos naknade za vođenje računa (kn)	Iznos naknade za uvezena JP (kn)	Godišnji iznos naknade za postrojenje (kn)
Siječanj			
Veljača			
Ožujak			
Travanj			
Svibanj	10.000,00		
Lipanj			
Srpanj	10.000,00	5.292,99	
Kolovoz	20.000,00		
Rujan			
Listopad			
Studeni			
Prosinac	5.000,00		18.000,00
Ukupno (kn)	45.000,00	5.292,99	18.000,00
UKUPNO (kn):		68.292,99	

HROTE koristi usluge tvrtke Grexel za pružanje elektronsko vođenje Registra jamstava podrijetla električne energije. HROTE je član Association of Issuing Bodies (AIB), organizacije koja okuplja europska tijela nadležna za izdavanje jamstava podrijetla.

Sljedeća tablica prikazuje troškove unutar 2015. prema Grexelu i AIB-u.
Tablica 12: Popis troškova za korištenje usluga Grexela i AIB-a u 2015. godini

Troškovi prema Grexelu u AIBu u 2015.		
GREXEL ltd	1. kvartal	22.623
	2. kvartal	34.290
	3. kvartal	34.391
	4. kvartal	34.538
AIB	1. dio	38.375
	Ostali troškovi	1.240
UKUPNO (kn):		165.457,05

6.4.3. Zaključak

Potpuna implementacija Registra je započela 2. veljače 2015. Tijekom 2015. u Registru su registrirani prvi korisnici, opskrbljivači. Prvi proizvođač električne energije HEP Proizvodnja d.o.o. se registrirao krajem godine, s upisom svojeg prvog postrojenja: HE Lešće. U 2016. te nadalje se očekuje daljnja registracija korisnika Registra, opskrbljivača te novih proizvodnih postrojenja te se očekuju veći prihodi i veći volumen trgovanja jamstvima podrijetla unutar Registra.

6.6. EKO BILANČNA GRUPA

6.6.1. Opis i funkcioniranje EKO bilančne grupe

Uspostava EKO bilančne grupe regulirana je Zakonom o obnovljivim izvorima energije i visokoučinkovite kogeneracije („Narodne novine“, broj: 100/2015; dalje: Zakon o OIEiVUK), a čine je proizvođači električne energije i druge osobe koje obavljaju djelatnost proizvodnje električne energije, a koje imaju pravo na poticajnu cijenu sukladno sklopljenim ugovorima o otkupu električne energije temeljem Tarifnog sustava za proizvodnju električne energije iz obnovljivih izvora energije i kogeneracije (»Narodne novine«, br. 33/07), Tarifnog sustava za proizvodnju električne energije iz obnovljivih izvora energije i kogeneracije (»Narodne novine«, br. 63/12, 121/12 i 144/12) i Tarifnog sustava za proizvodnju električne energije iz obnovljivih izvora energije i kogeneracije (»Narodne novine«, br. 133/13, 151/13, 20/14 i 107/14) te pravo na zajamčenu otkupnu cijenu temeljem ugovora o otkupu električne energije zajamčenom otkupnom cijenom temeljem Zakona o OIEiVUK.

Zakonom o OIEiVUK HROTE je određen za voditelja EKO bilančne grupe s obvezom vođenja EKO bilančne grupe, planiranja proizvodnje električne energije za EKO bilančnu grupu te prodaje električne energije proizvedene iz EKO bilančne grupe, na razvidan i nepristran način, na tržištu električne energije.

Osim prethodno navedenoga, HROTE ima obvezu donošenja pravila vođenja EKO bilančne grupe, kojima uređuje funkcioniranje EKO bilančne grupe, kao i obveza dostave podataka nužnih za planiranje proizvodnje električne energije članova EKO bilančne grupe, uključujući i dostavu potrebnih podataka od strane operatora prijenosnog sustava i operatora distribucijskog sustava te pravila prodaje električne energije, kojima se uređuje prodaja električne energije proizvedene iz EKO bilančne grupe.

Zakonom o OIEiVUK određeni je rok 30. ožujka 2016. za donošenje pravila vođenja EKO bilančne grupe te 30. lipnja 2016. kao krajnji rok za donošenje pravila prodaje električne energije. Na oba pravila je HROTE u obvezi prethodno ishoditi suglasnost Ministarstva gospodarstva te prethodna mišljenja operatora prijenosnog i distribucijskog sustava na pravila vođenja EKO bilančne grupe te prethodno mišljenje Hrvatske energetske regulatorne agencije na pravila prodaje električne energije.

Dodatno je Zakonom o OIEiVUK određen rok 30. lipnja 2016. za sklapanje ugovora o članstvu u EKO bilančnoj grupi, dok je početak rada EKO bilančne grupe predviđen najkasnije do 1. siječnja 2017., s time da je HROTE dužan do 30. lipnja 2016. osigurati tehničke preduvjete za potpuno funkcioniranje EKO bilančne grupe.

S uspostavom EKO bilančne grupe HROTE će biti u obvezi snošenja troškova energije uravnoteženja prema operatoru prijenosnog sustava, zbog odstupanja planova proizvodnje EKO bilančne grupe. Troškovi energije uravnoteženja EKO bilančne grupe, prema odredbama Zakona o OIEiVUK, HROTE će snositi iz novčanih sredstava prikupljenih u sustavu poticanja proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora energije i kogeneracije, osim dijela troškova koji se podmiruju iz mjesečne naknade koju će plaćati članovi EKO bilančne grupe.

Troškovi vođenja EKO bilančne grupe, kao i poslovi vezani uz EKO bilančnu grupu financiraju se iz sredstava prikupljenih u sustavu poticanja OIEiVUK. Ministarstvo gospodarstva utvrđuje iznos te nadzire obračun, isplatu i trošenje navedenih sredstava.

6.6.2. Planiranje proizvodnje električne energije za EKO bilančnu grupu

Za planiranje proizvodnje električne energije iz postrojenja koja koriste intermitentne obnovljive izvore energije, kao što su vjetroelektrane, sunčane elektrane i male hidroelektrane, nužni su sofisticirani softverski alati. S druge strane za planiranje proizvodnje električne energije iz postrojenja koja koriste upravljive obnovljive izvore energije, kao što su elektrane na biomasu, elektrane na bioplin, geotermalne elektrane te visokoučinkovite kogeneracije, za kvalitetno planiranje proizvodnje je nužno dobivanje planova proizvodnje od povlaštenih proizvođača za navedene tipove postrojenja.

Softverski alati za planiranje proizvodnje električne energije iz vjetroelektrana, sunčanih elektrana i malih hidroelektrana za svoj rad koriste meteorološke prognoze te povijesne podatke o radu navedenih postrojenja.

HROTE je u 2015. godini proveo istraživanje tržišta navedenih softverskih rješenja, na način da su obavljani sastanci, video i telefonske konferencije s predstavnicima 15-ak europskih tvrtki, vodećih u području planiranja proizvodnje električne energije. HROTE je donio odluku da će nabavljati usluge prognoziranja proizvodnje električne energije iz vjetroelektrana i sunčanih elektrana, bez da se softverski alati kojima se vrši planiranje proizvodnje električne energije instaliraju na poslužiteljima HROTE-a. Odabrani pružatelj usluga planiranja proizvodnje električne energije će koristiti i optimizirati meteorološke prognoze svjetskih meteoroloških agencija za planiranje rada vjetroelektrana te sunčanih elektrana, dok će uloga HROTE-a biti prikupljanje i dostava povijesnih podataka o radu vjetroelektrana i sunčanih elektrana te nabava dodatnih meteoroloških prognoza domaćih meteoroloških institucija.

Kao najbolje rješenje pokazala se kombinacija većeg broja modela koji koriste fizikalni i statistički pristup u planiranju rada sunčanih elektrana te vjetroelektrana, a koji bi sveobuhvatnim pristupom najviše pridonijeli kvaliteti prognoze proizvodnje.

U tom smislu je krajem 2015. godine pokrenut postupak nabave male vrijednosti za usluge planiranja proizvodnje električne energije iz vjetroelektrana temeljem fizikalnog pristupa, dok će se nabava usluga prognoziranja proizvodnje električne energije iz sunčanih elektrana temeljem fizikalnog pristupa te sunčanih elektrana i vjetroelektrana temeljem statističkog pristupa provesti u 2016. godini. Za planiranje proizvodnje električne energije iz malih hidroelektrana HROTE je odlučio krenuti u razvoj vlastitog softverskog rješenja u suradnji s domaćim institucijama, a koji će koristiti meteorološke prognoze domaćih meteoroloških institucija.

6.6.3. Prodaja električne energije iz EKO bilančne grupe

S početkom rada EKO bilančne grupe, koja je predviđena od 1. siječnja 2017., prestaje obveza opskrbljivača električnom energijom u preuzimanju električne energije koju je HROTE otkupio od povlaštenih proizvođača električne energije. HROTE će pravila prodaje električne energije, kojima će se urediti način prodaje električne energije iz EKO bilančne grupe donijeti u 2016. godini.

S obzirom da su tržišne cijene električne energije trenutno osjetno niže od visine referentne cijene po kojoj su opskrbljivači električnom energijom dužni preuzimati električnu energiju otkupljenu od povlaštenih proizvođača, u sustavu poticanja će biti potrebno osigurati nadoknadu zbog manje prikupljenih sredstava od prodaje električne energije. Dodatno će prihodi od prodaje električne

energije varirati s promjenom tržišne cijene električne energije, odnosno neće ih se moći točno predvidjeti.

6.6.4. Zaključak

Zakonom o OIEiVUK HROTE je dobio zahtjevnu ulogu u vođenju EKO bilančne grupe čiji se početak rada očekuje od 1. siječnja 2017. HROTE je morao početi s pripremnim aktivnostima za uspostavu EKO bilančne grupe u 2015. godini, koje su uključivale prvo osnivanje radne skupine, a zatim i osnivanje odjela EKO bilančne grupe, da bi se osiguralo stjecanje potrebnih znanja koja će omogućiti da se u 2016. godini i prije zakonskog roka osiguraju svi tehnički preduvjeti za funkcioniranje EKO bilančne grupe. HROTE je osnovao Odjel eko bilančne grupe u rujnu 2015. godine te zbog troškova koji nisu bili previđeni Poslovnim planom za 2015. godinu tražio temeljem članka 38. stavak 2. Zakona o OIEiVUK nadoknadu troškova u iznosu od 350.000,00kn.

Troškovi Odjela EKO bilančne grupe, koje čine troškovi osoblja i drugi povezani troškovi HROTE-a, troškovi nabave odgovarajućih softvera za planiranje proizvodnje električne energije za EKO bilančnu grupu, troškove nabave meteoroloških prognoza te drugi troškovi financiraju se iz sredstava prikupljenih u sustavu poticanja OIEiVUK koje svake godine određuje Ministarstvo gospodarstva.

